

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Pavel Ščučinský

Fenomén počítačového pirátství

Diplomová práce

Olomouc 2011

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Fenomén počítačového pirátství“
vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne..... Podpis:.....

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Základní pojmy počítačového pirátství a jejich vzájemná vazba.....	7
2.1 Počítačové pirátství a počítačová kriminalita.....	7
2.2 Warez.....	8
2.3 FTP & P2P.....	9
2.4 Torrent.....	10
2.5 Warez boardy a share servery.....	11
2.6 Hacker vs Cracker.....	11
3. Autorské právo ve spojitosti s počítačovým pirátstvím.....	13
3.1 Základní pojmosloví a principy autorského práva.....	13
3.2 Autorsko-právní ochrana v České republice.....	15
4. Nelegální šíření dat v rámci sítě Internet.....	18
4.1 Porušování autorských práv v rámci hudebního průmyslu v návaznosti na soudní spory a judikaturu.....	18
4.1.1 Napster.....	19
4.1.2 Gnutella.....	22
4.1.3 Kazaa.....	22
4.1.4 Grokster.....	24
4.2 Porušování autorských práv v rámci herního průmyslu v návaznosti na soudní spory a judikaturu.....	26
4.2.1 The Pirate Bay.....	28
4.2.2 Herní konzole.....	30
4.3 Porušování autorských práv v rámci filmového průmyslu v návaznosti na soudní spory a judikaturu.....	32
4.3.1 Filmy nahrané v kinosále.....	32
4.3.2 TorrentSpy.....	34
4.3.3 Expendables.....	35
4.3.4 Zediva.....	36
4.4 Problematika veřejných datových úložišť v souvislosti s rozhodnutími soudů a judikaturou.....	38
4.4.1 Rapidshare.....	38
4.4.2 Hotfile.....	40
4.4.3 Česká veřejná datová úložiště.....	41
4.5 Problematika veřejných diskusních fór v návaznosti na soudní spory a judikaturu....	42
5. Dotazník zpracovaný v návaznosti na společensko-sociální situaci a právní předpisy autorského práva v rámci České republiky.....	44

6. Legalizace a právní ochrana nekomerčního stahování na základě budoucího vývoje dle stanových předpisů a judikatury.....	52
6.1 Filmová produkce a budoucí koncepce sdílení v návaznosti na posílení občansko-právní jistoty.....	53
6.2 Produkce programů a budoucí koncepce sdílení v návaznosti na posílení občansko-právní jistoty.....	55
6.3 Produkce her a budoucí koncepce sdílení v návaznosti na posílení občansko-právní jistoty.....	56
6.4 Vydavatelé hudebních děl a budoucí koncepce sdílení v návaznosti na posílení občansko-právní jistoty.....	57
7. Závěr.....	59
8. Seznam použitých zdrojů.....	62
9. Shrnutí.....	68
10. Seznam klíčových slov.....	70

1. Úvod

Počítačové pirátství je jedním z nejrozšířenějších fenoménů zhruba posledních deset let. S nebyvalou expanzí připojení uživatelů k Internetu (dle odhadů Mezinárodní komunikační Unie počet uživatelů připojených k internetu dosáhl čísla dvě miliardy¹) samozřejmě roste i množství podvodů, virů či nelegálně stáhnutých programů a her. Díky těmto faktům právo duševního vlastnictví a autorské právo nabývá stále více na svém významu a musí se stát důležitým mezníkem pro rozhodování, které údaje mají či nemají být chráněny.

Téma, zabývající se počítačovým pirátstvím, pro mne bylo jasnou volbou již od počátku studia práv. Jelikož jsem značně technicky zaměřený člověk, je pro mě počítač každodenním nástrojem pro komunikaci s okolním světem a prohlubování mých IT znalostí. Během studia Právnické fakulty mi vyvstaly nové dotazy a připomínky, které mi značně rozšířily můj obzor, ale zároveň se přede mnou objevily nové otázky a podněty pro řešení konkrétních situací při „brouzdání“ na Internetu. Internet se po mnoha letech evoluce stal jakýmsi pomyslně druhým světem, který každodenně žijeme, ale na rozdíl od toho skutečného v něm bohužel neexistují žádná exaktní pravidla a hranice. Ve své diplomové práci se chci zaměřit zejména na nelegální chování uživatelů, na výklad fungování sdílení souboru od prvotního až koncového uživatele, a v neposlední řadě i právního postihu za takového protiprávní jednání.

V úvodní části práce se zaměřím na výklad základních pojmů a definic, které jsou s právem informačních technologií spojeny a jsou důležité pro pochopení celého kontextu mé práce. Těmito pojmy jsou zejména počítačové pirátství, warez, FTP servery a samozřejmě počítačová kriminalita jako taková.

Následující kapitolu budu věnovat historii a evoluci autorsko-právní ochrany v návaznosti na počítačové pirátství. V celém oddílu se budu snažit vysvětlit i základní principy autorského práva související s ochranou dat na Internetu.

Detailně probrané formy počítačové kriminality jsou rozpracovány v kapitole čtvrté. Od obecného dělení se postupně dostanu k jednotlivým soudním sporům v rámci zábavního průmyslu a budu analyzovat jejich vliv na budoucí judikaturu a jurisprudenci. Díky

---

¹ MUCHNA, Tomáš. *Počet uživatelů internetu letos přesáhne dvě miliardy* [online]. Grunex.cz, 20. října 2010 [citováno 4.12.2010]. Dostupné na: <<http://www.grunex.com/Page/pocet-uzivatelu-internetu-letos-presahne-dve-miliard/>>.

mnohaletým zkušenostem a znalostem vysvětlím i funkčnost celého systému šíření nelegálního softwaru, ale i případnou prevenci v návaznosti na rozhodování soudů. Zabývat se budu i problematikou veřejných datových úložišť a jejich úloze v počítačovém pirátství.

Pátá kapitola se zaměřuje na skutečné názory a smýšlení obyčejného uživatele na základě dotazníku, který je zaměřen na společensko-sociální situaci ohledně sdílení a stahování dat chráněných autorským právem. Tato část práce přinese do čistě teoretického pojetí i určitý lidský aspekt.

Závěrečná část práce je věnována úvahám de lege ferenda na základě poznatků z předcházejících kapitol, jakožto i navrnutí možností řešení budoucího vývoje ohledně sdílení dat na internetu. Důraz je kladen zejména na efektivní a uživatelsky přijatelné možnosti, které by mohly být akceptovány oběma stranami. Úvahy vychází i z mých osobních dlouhodobých poznatků a podávají reálný pohled na aktuální situaci.

2. Základní pojmy počítačového pirátství a jejich vzájemná vazba

V úvodní kapitole své práce se chci zaměřit na vysvětlení základních pojmů, jež mají spojitost s počítačovým pirátstvím, ale i postihnout genezi významu sousloví „počítačové pirátství,“ protože i tyto dvě slova zaznamenala značný posun s rozšířením Internetu po celé zeměkouli. Vysvětlení jednotlivých pojmů je základem pro porozumění kontextu mé diplomové práce a dává základy pro pochopení textu i prostému laikovi. Na počátku se zaměřím zejména na výrazy, které nejsou v běžné mluvě časté a přímo se spojují s „počítačovým světem“².

2.1 Počítačové pirátství a počítačová kriminalita

Počítačové pirátství a kriminalita se postupem času staly jednou z nejrozsáhlejších a nejhůře odhalitelných trestných činností. Dle mého názoru lze pod toto téma zařadit jakoukoliv distribuci, kopírování, případně zneužití díla, ať již ve vizuální, obrazové či digitální podobě (například software), která podléhá autorsko-právní ochraně a jsou sdíleny bez souhlasu jejich vlastníka. Počítačové pirátství se již tedy nestává pouhým propůjčením programu či hry, ale zasahuje i do ekonomické sféry vlastníka a proto pirátství, zejména softwarové pirátství, není pouze kopírováním, je to business³. Postupem času se piráti začali specializovat na různá odvětví, a proto dnes vznikla jednotlivá uskupení lidí, kteří nelegálně vydávají filmy, hry či programy⁴.

Úzké spojení s počítačovým pirátstvím má i počítačová kriminalita. Počítačovou kriminalitu můžeme chápat jako páchaní trestné činnosti, v níž figuruje počítač jako souhrn hardwarového a softwarového vybavení včetně dat, případně některá z komponent počítače, případně větší množství počítačů samostatných nebo propojených do počítačové sítě, a to buď jako předmět trestné činnosti nebo jako nástroj trestné činnosti (tedy nástroj zločince)⁵. Řada evropských států se snaží řešit tento problém prostřednictvím judikatury svých soudů, ale bohužel evoluce internetu, potažmo počítačového pirátství, je opravdu neskutečná a snad

---

² Srov. BARTOŠEK, M. Krátce z historie Internetu. *Zpravodaj ÚVT MU*, 1995, roč. V, č. 3, s. 10-13. ISSN 1212-0901

³ CRAIG, Paul. *Software Piracy Exposed*. 2. Vydání. Rockland: Syngress Publishing. 2005. s. 16

⁴ Srov. HERCZEG, Jiří; GRIVNA, Tomáš. Právo na přístup k Internetu, blokáce stránek a digitální gilotina. *Trestně právní revue*. 2010, 5, s. 7-12

⁵ SMEJKAL, Vladimír. *Internet @ §§§*. 1. Vydání. Praha: Grada Publishing. 1999. s. 64

jediná země, která je schopna reagovat na nebezpečnost počítačové kriminality jsou Spojené státy americké, které zavedly přísnější postihy v souvislosti s počítačovou kriminalitou jak ve veřejné, tak v soukromé sféře⁴⁶.

Jednotlivá jednání, jež se dají kvalifikovat jako trestný čin spáchaný prostřednictvím počítače, můžeme dle docenta Smejkal rozdělit do těchto podskupin:

„1. Trestné činy ve vztahu k softwaru, k datům, resp. uloženým informacím, také někdy označovaná jako informační a informatická kriminalita.“

„2. Trestné činy ve vztahu k počítači, jeho příslušenství a jiným nosičům informací jako věcem movitým- tedy tzv. majetková kriminalita k věcem movitým.“

„3. Trestné činy, při nich je počítač prostředkem k jejich páčání- tzv. informatické hospodářská a majetková kriminalita.“⁷

Při řešení problémů v následujících částech diplomové práce se zaměřím zejména na porušování autorsko-právní ochrany a její občansko-právní postihy.

2.2 Warez

Pojem warez po dlouhém časovém úseku doznal řadu změn. Od počátku se jednalo pouze o malou komunitu lidí, kteří si mezi sebou vyměňovali data prostřednictvím CD či disket. Dnešní význam slova warez dosáhl nebývalých rozměrů. Literatura pokládá tento jev jako autorské díla, které jsou v rozporu s autorským zákonem, případně s jiným zákonným předpisem, který se k těmto dílům vztahuje.

Warez se po určité době rozdělil do několika forem, a to na: moviez (kinematografie v jakékoliv obrazové a zvukové formě a počítačového formátu), gamez (počítačové hry, případně hry na konzole typu Playstation 3 nebo Xbox), appz (aplikace jak na operační

---

⁶ Detailněji k obecné interakci např. 18. U.S.C. CRIMES AND CRIMINALS PROCEDURE uvedené též v: SMEJKAL, Vladimír. *Internet @ §§§. 1.* Vydání. Praha: Grada Publishing. 1999. s. 64

⁷ Smejkal, Vladimír a kol. *Právo informačních a telekomunikačních systémů.* 1. Vydání. Praha: C.H.Beck. 2001. S. 482

system Windows či Mac X ⁸⁾ a dále crack (zdrojové kódy aplikací, které dovolují rozšířit funkce daného programu na formu, která je za normálních podmínek plně placená)⁹⁾.

Celá „scene“ (komunita lidí, kteří se zabývají warezem a kteří s nelegálně nakládaným autorským dílem operují) se po mnoha letech konsoliduje a vytváří se tzv. „scene groups“. Tyto skupiny mají za úkol dostat warez data ke koncovému uživateli na internetu. Členové jednotlivých skupin jsou vázáni tzv. pravidly „scene“, která všechny výše uvedené skupiny musí dodržovat. Jejich nedodržení znamená vyloučení z celé komunity a nemožnost dalšího vydávání release¹⁰⁾. Pravidla „scene“ jsou v tomto případě neformálními, ale mezi uživateli warez známé a spočívají zejména ve správném označení souboru, popisu tohoto souboru, případně dalšími podrobnými informacemi sloužícími k detailnosti a přesnosti celého release. Mezi nejznámější „scene group“ patří v sekci filmů: DIAMOND, IMAGINE a mnohé další.

2.3 FTP & P2P (peer-to-peer)

Jednou z nejrozšířenějších možností šíření warezu se během několika let stal systém FTP. Zkratka FTP vychází se spojení „File-Transfer-Protocol“¹¹⁾ a znamená jednoduchý přenos dat mezi počítači bez omezení operačním systémem. Tento způsob přenosu dat původně spočíval pouze ve výměně mezi dvěma či třemi uživateli, v dnešní době ale již zaujímá jednu z mnoha možností sdílení warez dat. Celý systém funguje na bázi serveru, kde je uloženo mnoho terabytu¹²⁾ dat, která si následně mohou koncoví uživatelé stáhnout prostřednictvím FTP klientů, které jsou šifrovány pomocí složitých protokolů. Tím se zároveň uzavírá celý kruh, a proto je komunita v naprosté diskrétnosti a vstup do samotného serveru je umožněn pouze registrovaným a prověřeným uživatelům.

Dalším významným faktorem je i ekonomická stránka celého projektu, protože pro tento způsob stačí pouze server (tedy počítač s datově velkým úložištěm v podobě pevného disku) a vysokorychlostní připojení k internetu, zpravidla pomocí optického kabelu. Zejména tato fakta dělají z FTP protokolu jednu z nejrozšířenějších možností sdílení nelegálního softwaru nejen u nás, ale i ve světě.

---

⁸⁾ Operační systém od společnosti Apple

⁹⁾ Charmss5@hotmail.com. *A Guide to Internet Piracy*. [online]. Where's The Beef.co.uk. 12. dubna 2004 [cit. 5.12.2010]. Dostupné z WWW:

<http://old.wheresthebeef.co.uk/show.php/guide/2600_Guide_to_Internet_Piracy-TYDJ.txt>.

¹⁰⁾ Vydání filmu, hry či software na veřejně dostupném místě, odkud mohou uživatelé soubor stáhnout.

¹¹⁾ POSTEL, Joseph a kolektiv. *File Transfer Protocol (FTP)*. [online]. Tools.ietf.org. 12. října 1985. [cit. 5.12.2010]. Dostupné z WWW: <<http://tools.ietf.org/html/rfc959>>.

¹²⁾ 1 terabyte = 1000 GB (měřitelná jednotka k uložení dat)

S nárůstem uživatelů připojených na internetových sítích se vyvinula technologie P2P (peer-to-peer), jenž zakládá přenos dat „rovný-rovnému,“ tedy na základě sdílení dat mezi uživateli, kteří vystupují jako jednotlivci¹³. Celý systém od svého počátku zaznamenal značný rozvoj, zejména díky přímému downloadu od uživatele, čímž se mnohonásobně zvýšila rychlost stahování.

Zřejmě největším P2P serverem se stal DC++, který po čase doznal modifikace v podobě Strong DC++. Celá koncepce je velmi prostá a je založena pouze na registraci uživatele, která není nijak sledována, a následném sdílení dat z koncového počítače uživatele. Od množství sdílených bytů uživatele se dále odvíjí i možnost připojení na servery, které sdružují další uživatele. Samozřejmě platí „čím více nasdíleno, tím větší přístup k dalším datům“. Postupem času, ale P2P sítě ztrácejí na účinnosti a to z důvodu nutnosti vysoké rychlosti připojení uživatele, který sdílí soubor, jinak je totiž možnost stažení souboru takřka nulová. Navíc se P2P sítě dostaly pod drobnohled policie a dalších orgánů činných v trestním řízení, proto řada uživatelů od této možnosti raději upustila a přiklonila se k pro ně snazším formám stažení warez souboru.

2.4 Torrent

Na koncepci P2P serverů navazuje i další modifikace v podobě torrent souborů. Správa a fungování torrent souborů spočívá na vyhledání příslušného souboru na torrent webech a jeho následného stažení v podobě formátu s koncovkou .torrent. Tento kapacitně velmi malý soubor následně otevře uživatel v torrent klientu (v dnešní době například Azareus nebo uTorrent), který slouží k jednoduché editaci při stahování souborů od dalších uživatelů. Tito se následně rozdělují na tzv. peers (uživatelé, kteří stahují stejný soubor jako Vy) či seeds (uživatelé, jež již mají soubor stažený a pouze jej překládají pro další stahování). Celá koncepce je pro uživatele výhodná zejména díky rozdělení souborů na mnoho malých částí a tedy postupném segmentovém stahování až ke koncovému souboru. Naopak problémy nastávají, jestliže soubor nedisponuje žádnými seedery, protože soubor není možné od koncových uživatelů stáhnout. Silným negativem v těchto případech bývá i nesprávné označení zejména filmů, což v koncovém pojetí znamená stažení naprosto odlišného souboru, než jste předpokládali. Řada torrent souborů je navíc infikována počítačovými viry, které Vám mohou smazat mnoho citlivých dat z Vašeho pevného disku.

---

¹³ KAWAMOTO, Yuta. Research Fair Project 2002. [online]. <http://www.ksc.kwansei.ac.jp>. 2002. [cit. 7.12.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.ksc.kwansei.ac.jp/researchfair02/03/website/whatis.htm>>.

2.5 Warez boardy a share servery

Jednou z nejvýznamnějších forem šíření nelegálně distribuovaných dat jsou zřejmě tzv. warez fóra. Jednoduché členění v kombinaci se snadnou dostupností z nich dělá hlavního činitele při sdílení filmů, hudby či aplikací. Fóra jsou zpravidla rozdělena na několik sekcí a subsekcí, přičemž na řadě z nich najdeme i podrobné členění a seznamy jednotlivých příspěvků. Například server warforum.cz¹⁴ denně navštíví více jak 2 tisíce registrovaných uživatelů a celkem bylo na server odesláno kolem 8271998 příspěvků a to zhruba za necelých 9 let fungování této komunitní sítě.

Warez boardy ale jsou silně spojeny s dalším fenoménem dnešní doby, a to share servery¹⁵, zvanými také veřejná datová úložiště. Princip share serverů spočívá na možnosti uložení souboru o určité velikosti na jejich servery a následný přístup prostřednictvím hyperlinku pro další uživatele. Díky vysokorychlostnímu připojení k serverům a obrovskými úložišti pro datové soubory se stávají hlavním zásobovatelem warez souborů pro celý svět.

Jedním z největších share serverů je zřejmě rapidshare¹⁶, jenž ale v současné době koliduje nad hranicí krachu díky vleklým soudním jednáním ze strany německé organizace GEMA¹⁷, kdy na základě rozhodnutí musí vyloučit více jak 5 000 hudebních skladeb, požívající ochranu této organizace, ze svých serverů¹⁸. Mezi největší české servery se řadí uloz.to, jenž nyní disponuje zhruba 7 260 334 souborů uložených na svých discích¹⁹.

2.6 Hacker vs Cracker

Významným pojmem na poli internetového světa je hacker. Hacker bývá často označován jako specialista na pronikání do zdrojového kódu systémů a programů, přičemž následně přetransformuje tento kód, aby jej mohl užívat. Věkové rozhraní hackerů se pohybuje již od teenagerů až po vysoce postavené programátory²⁰. Všechny totiž spojuje jeden cíl, a to proniknout do kvalitně zabezpečeného systému bez známky poškození. Obecně

---

¹⁴ Data navštívených na serveru warforum.cz zaznamenána dne 10.12.2010

¹⁵ Srov. *Warez.cz* [online]. 29.12.2008 [cit. 7.12.2011]. [Http://www.arez.cz/clanky/share-servery-vs--torrenty-vs--p2p/](http://www.arez.cz/clanky/share-servery-vs--torrenty-vs--p2p/). Dostupné z WWW: <<http://www.arez.cz/clanky/share-servery-vs--torrenty-vs--p2p/>>

¹⁶ Internetové podklady na adrese: www.rapidshare.com

¹⁷ Organizace chrání autorská práva v rámci Německé spolkové republiky více na: <https://www.gema.de/en/>

¹⁸ ČÍŽEK, Jakub. *Rapidshare poprvé výrazně prohrává u soudu*. [online]. Zive.cz. 24.června 2009. [cit. 8.12.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.zive.cz/bleskovky/rapidshare-poprve-vyrazne-prohrava-u-soudu/sc-4-a-147618/default.aspx>>.

¹⁹ Data zaznamenána ze serveru uloz.to dne 8.12.2010

²⁰ VERTON, Dan. *Confessions of teenager Hackers*. 1. Vydání. Berkeley: McGraw- Hill. 1976. s. 18

známou informací je, že první hackeři přispěli k vybudování současné podoby sítě Internet, jak jí známe či dalších volně šiřitelných programů (např. Ubuntu²¹).

Častou záměnou je vyložen nesprávně pojem cracker (neboli také black hat). Tito lidé využívají mezer a slabého zabezpečení programů k získání vlastního finančního či naturálního obohacení. Velmi často také prolamují ochranu placených programů a vytvářejí tzv. cracky (systémové soubory s příponou .exe, které nahrazují původní zdrojový soubor, jenž sloužil ke spuštění dané hry či programu). V současné době se crackeři sdružují do různých komunit a na základě tohoto spojení se jim daří prolamovat i ty nejsilnější ochrany her (například ochrana od společnosti Ubisoft na její herní tituly²²).

---

²¹ Více o svobodném softwaru na: <<http://www.gnu.cz/article/34/>>

²² ČEJKA, Marek. *Ochrana Ubisoftu opět prolomena*. [online]. Czechgamer.com. 4. Března 2010. [cit. 22.12. 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechgamer.com/novinky/6143/Ochrana-Ubisoftu-opet-prolomena.html>>

3. Autorské právo ve spojitosti s počítačovým pirátstvím

Právo jako forma společenského pravidla by měla vykazovat zejména jeden esenciální znak, a to závaznost. S rozšířením internetového připojení se stává počítačové pirátství jedním z nejzávažnějších problémů spjatých s kybernetikou v počítačové formě. V následující kapitole se budu snažit nastínit základní pojmy autorského práva ve světle nynější situace v rámci internetového přenosu dat, a tím vymezit základní právní a protiprávní kroky²³.

Jako každá právní nauka i autorské právo musí reagovat na společenskou situaci, která probíhá, proto je nutné vymezit základní pozitiva a případná negativa, mezery či slabiny, proč je dané právo pro společnost, potažmo pro určitou právní oblast přijatelné a zda-li nastavuje potřebné mantinely pro udržení vzniklého problému v intencích zákona. Na základě nauky právní teorie se proto budu zabývat samotným konceptem autorského práva, respektive právem duševního vlastnictví, protože autorský zákon vymezuje, ve kterých situacích uživatel jedná v rámci zákona či protizákonně.

3.1 Základní pojmosloví a principy autorského práva

Základní principy autorského práva se v rané společnosti začaly formovat zhruba v 17. stoletím na základě tzv. precedenčního práva, ve kterém se definovaly základní podmínky, kdy mohl vzniknout k takovéto ochraně právní nárok. Zřejmě prvním autorským zákonem se stal Statute of Anne (zákon precedenční Anny), který byl založen na systému povinné registrace díla pro dosažení účelu ochrany²⁴. Zřejmě primárním judikátem upravující autorský zákon v podobě koncepce 20. století je datován do roku 1946 a zní takto: „práva autorská se neodvozují od žádného zákonodárství, nýbrž čerpají svůj původ v právu přirozeném, které náleží každému jednotlivci k ochraně a užívání produktů své vlastní činnosti způsobem, který se mu líbí; zákon netvoří na prospěch autora nižádné právo, nýbrž slouží k ochraně a úpravě podmínek a modalit výkonu práva již existujícího, a to jednak v zájmu autorově, jednak v zájmu veřejnosti. A to je právě důsledek takového zásahu ve smyslu omezujícím, že po určité době dílo připadne veřejnosti. S výjimkou legislativního omezení má autor literárního

²³ Srov. DIERKS, M. Computer network abuse. *Harvard Journal of Law and Technology*, 1993, roč. 6, č. 2, s. 312-322

²⁴ TALLMO, Karl-Erik . The Statute of Anne. *The History of Copyright: A Critical Overview With Source Texts in Five Languages* [online]. 2002, 1, [cit. 10.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.copyrighthistory.com/index.html>>

nebo uměleckého díla právo zabránit každému neautorizovanému užívání, plnost jeho práv, obvykle shrnutá v právu edičním a výtvarném, existuje vždy nezávisle od zákonodárství, a čím více věda přináší nové metody zužitkování, tím většího rozšíření musí být přiznáno ochraně²⁵.

Na základě této definice je tedy zcela zřejmé, že právo autora na ochranu díla vychází z přirozenoprávní koncepce a není nijak legislativně upraveno. Autorské právo slouží jako prostředek obrany, ale zároveň stanovuje limity užití, kdy po uplynutí určitého časového okamžiku je dílo možno užít bez souhlasu autora. Státní aparát pouze zastává funkci nositele výkladu právní normy v souvislosti s výkonem a ochranou těchto práv, neposkytuje však přímo ochranu těchto práv. Tato koncepce je zastávána i v dalších vyspělých státech světa, například ve Spojených státech amerických, kdy vláda a stát jako nositel moci pouze dohlíží nad výkonem samotného práva, ale toto právo má pasivní formu v podobě ochrany.²⁶

Velmi rozporuplným pojmem v rámci definice autorského práva je zcela určitě nepřetržitost a dlouhodobost požitku z tohoto práva pro autora. Jak jsem již uvedl v počátku této kapitoly, samotné právo by mělo být přičteno autorovi pouze po omezenou dobu. Důvodem pro omezený časový úsek je zřejmě i ziskuchtivost a také forma parazitování na hmotně zpracovaném díle, a to zejména nastávajícími generacemi potomků autora či jiných dědiců²⁷. Odlišné hledisko poukazuje na jedinečnost a unikátnost autorského díla a přiklání se na stranu autora, přičemž by dle této teorie mělo být právo nepřetržité a časově neomezené. Teorie vychází zejména z faktu, že autorské dílo má požívat tuto ochranu z důvodu základní stavby celé myšlenky, kdy samotné hmotné ztvárnění nestaví na znalostech jiných, jako je tomu například u patentů či průmyslových vzorů.

Ve zjednodušené formě se dostaneme k pojmu počítačové pirátství, které ve své podstatě navazuje na autorské právo a vlastnictví jako takové. Pokud budu chápat autorské právo jako typ určité hodnoty, zjistíme jednoduchou dedukcí, že pokud je určitá práce formou hodnoty a já tuto hodnotu začnu využívat, získám pro svou osobu také hodnotu, takže musí dojít ke snížení hodnoty původní. Z tohoto důvodu je nutná určitá forma souhlasu původního tvůrce díla, tedy autora²⁸. Získat jasnou a srozumitelnou variantu pro tento problém je dle mého názoru velmi složité. Novodobá jurisprudencí na tuto otázku nedává jasnou odpověď, a to i díky velmi uvolněnému prostředí počítačové kriminality, které v České republice od

---

²⁵ TELEC, Ivo . *Přehled práva duševního vlastnictví* . Brno : Lidskoprávní základy , 2007. 34 s.

²⁶ Srov. *U.S. Copyright* [online]. 2005 [cit. 2011-05-20]. [Http://www.copyright.gov/help/faq/faq-definitions.html#notice](http://www.copyright.gov/help/faq/faq-definitions.html#notice). Dostupné z WWW: <<http://www.copyright.gov/help/faq/faq-definitions.html#notice>>

²⁷ ŠÍMA, Josef . *Intelektové vlastnictví : Základ tržního řádu, nebo rafinovaná státní regulace?*. *Terra Libera*. 12.2001, 2, s. 2-3.

²⁸ LESSIG, L. *Free Culture*. New York: The Penguin Press. 18 s.

počátku devadesátých let panuje. Liberální postoj zastávají zejména autoři tzv. freeware souborů²⁹, kteří jsou k této problematice velmi benevolentní.

3.2 Autorsko-právní ochrana v České republice

Jak jsem již výše podotkl, autorské právo směřuje k ochraně určité hodnoty, která slouží k zobecnění určité skupiny výsledků tvůrčí činnosti. Autorské právo má velmi blízký vztah ke všeobecnému osobnostnímu právu. Je ve své podstatě jeho zvláštním případem, který upravuje určitý okruh z předmětu projevů osobnosti vymezený požadavkem tvůrčí činnosti a jejími pojmovými znaky ústícími ve vznik autorského práva. V autorsko-právní koncepci se prolínají řady prvků, protože i pokud výsledkem tvořivé duševní činnosti u počítače nebo pro počítač není dílo, které by naplňovalo pojmové znaky autorských děl, automaticky to neznamená, že nelze aplikovat ustanovení občanského zákoníku tam, kde jde o ochranu osobnosti obecně³⁰.

Dnešní forma autorského práva je od původní přirozeno-právního rázu poněkud odlišná. Názornou ukázkou najdeme v publikaci Jana Kříže, který v subjektivním smyslu autorské právo vysvětluje jako: „*souhrn oprávnění, která autorovi vznikají, a které může na základě tohoto zákona uplatňovat ve vztahu jeho díla jako výsledku tvůrčí činnosti.*“³¹. Podobné vysvětlení uveřejňuje i dále v této podobě: „*soubor právních norem, které upravují společenské vztahy vznikající při tvorbě a společenském uplatnění děl literárních, vědeckých a uměleckých*“³².

Obecné mezinárodní pojetí autorského práva nalezneme v Bernské úmluvě z roku 1952, která stanovuje následující: „Autorská práva k dílům literárním, vědeckým, uměleckým jako jsou díla písemná, díla hudební, dramatická a filmová, malby, rytiny a díla sochařská, zahrnují základní práva, která zajišťují ochranu majetkových zájmů autora, zejména výlučného práva autora udílet svolení k rozmnožování jakýmkoliv způsobem, k veřejnému provozování a provedení a k vysílání rozhlasem či televizí. Ustanovení tohoto článku se vztahují na díla jak v jejich původní formě, tak i v každé formě odvozené zřejmě od původního díla“³³.

²⁹ K otázce freeware souborů blíže v: SMEJKAL, Vladimír, et al. *Právo informačních a telekomunikačních systémů*. Praha : C.H.Beck, 2001. 340 s.

³⁰ SMEJKAL, Vladimír; SOKOL, Tomáš ; VLČEK, Martin . *Počítačové právo*. Praha : C.H.Beck, 1995. 2-3 s.

³¹ KŘÍŽ, Jan . *Ochrana autorských práv ve společnosti*. 1. Praha : Linde, 1999. 5 s.

³² tamtéž

³³ EU. Všeobecná úmluva o autorském právu. In *Všeobecná úmluva o autorském právu*. 1952, 002

Český pohled na problematiku autorského práva podává profesor Ivo Telec, kdy autorské právo má „soukromoprávní povahu, která je dána přirozenou povahou výtvoru. Stát toto přirozené právo pouze chrání a stanovuje způsob jeho výkonu“³⁴.

S nástupem vysokorychlostního připojení a možnosti stahování vysokého objemu dat bez omezení se počítačové pirátství stalo masově nejrozšířenější činností uživatelů na síti Internet. Zpravidla se jedná o protiprávní šíření filmových a hudebních děl včetně televizního a rozhlasového vysílání, dále také počítačových programů, her a databází či grafická díla, které lze zobrazit v rámci internetového prostředí a vztahuje se na ně autorskoprávní ochrana.

V rámci internetové počítačové kriminality se za neoprávněné zásahy nejčastěji považují:

- zásahy do cizích programů a databází (typickým zločincem je zde například český hacker, respektive skupina hackerů vystupující pod určitým názvem, který se naboural a pozměnil řadu WWW stránek- od ministerstva obrany po soukromé firmy, ale vyskytly se i případy „vykradení“ určité databáze- např. emailových adres nebo telefonních čísel prostřednictvím internetu
- porušování autorských práv a kopírování cizích autorských děl (distribuce programů, kopírování WWW stránek, umístování cizích autorských děl na vlastní internetové stránky bez souhlasu autora- například fotografie, archivy písničkových textů apod.)
- neoprávněné užívání počítače či komunikačního zařízení, obvykle pod identifikací jiného neoprávněného uživatele
- neoprávněné užívání a distribuce počítačových programů
- neoprávněný přístup k datům, získávání utajovaných informací- tzv. počítačová špionáž
- tzv. internetová „letadla“ či „pyramidy“³⁵

Slovním spojením „počítačové pirátství“ se dostaneme ke kompletnímu výčtu porušování autorských práv prostřednictvím počítačové techniky, mnohdy ve spojení s internetovým připojením. „Počítačový pirát“ zde může vystupovat pouze jako příjemce dat ve formě uživatele, ale i jako následný „reseller“ za účelem obohacení na úkor jiného

---

³⁴ TELEC, Ivo; TUMA, P. *Autorský zákon-komentář*. 1.vydání . Praha: C.H.Beck, 2007. 3 s.

³⁵ SMEJKAL, Vladimír, et al. *Právo informačních a telekomunikačních systémů*. Praha: C.H.Beck, 2001. 529 s. Více k pyramidám viz: tamtéž str. 504

prostřednictvím nelegálně stažených dat. Tato forma trestné činnosti je zcela určitě pro autora, používajícího soukromoprávní a autorskoprávní ochranu, nejhorší, již z důvodu daleko nižších zisků.

Sdílení dat v rámci internetového prostředí se stalo záležitostí nejen jedinců, ale i cílově určené skupiny lidí, která tyto úkony dělá pouze za účelem zisku. O formách této trestné činnosti v návaznosti na soudní judikaturu a právních předpisech budu pojednávat v následujících kapitolách.

4. Nelegální šíření dat v rámci sítě Internet

Nelegální stahování má své počátky spojené s rozšířením vysokorychlostního internetu a zároveň s nespočtem hudby, programů, her či databází, které někteří uživatelé umísťují na „sít“, a tím poskytují jednoduchou možnost pro ostatní, aby si takto vytvořené releasy v pohodlí svého domova stáhli. Ještě v polovině osmdesátých let byla možnost volného přenosu dat stále nedostupná, jediné uživatelné médium dosahovalo velikosti zhruba 3,5 MB³⁶. Značný posun znamenaly první výlisky CD-R, které zaznamenaly svůj počátek zhruba kolem roku 1988, bohužel pro pirátství, vypalovací systémy byly extrémně drahé a rychlost vypalování dosahovala u většiny mechanik kolem zápisu 1x, což bylo v komerčním prostředí takřka nepoužitelné. Jedinou danou možností bylo využívání FTP protokolu³⁷, tedy jakési propojení více počítačových sestav do jedné ucelené sítě, kde si navzájem privátní uživatelé sdíleli data, takže se objevila možnost prvního stahování.

Prvním přelomovým okamžikem v rámci sdílení byla evoluce programu zvaného ICQ. ICQ (z anglického spojení I seek you= hledám tě) se během několika let masově rozšířil snad do každé domácnosti a znamenal obrovský rozkvět pro sdílení dat v rámci sítě. Systém byl založen na jednoduchém spojení mezi dvěma rovnými uživateli, prostřednictvím komunikací peer-to-peer, jehož hlavními kvalitami je jednoduchost a zejména rychlost odvíjející od připojení těchto dvou uživatelů. Celá koncepce od roku 1996 zaznamenala obrovský „boom“ a dle studií z roku 2007 dosáhl počet uživatelů pouze v České republice kolem 1,5 milionu.³⁸

Zřejmě i koncept ICQ dal pevnou půdu pro hackery a programátory, kteří se začali zabývat problematikým sdílením, ať již pomocí peer-to-peer sítě či FTP protokolem.

4.1 Porušování autorských práv v rámci hudebního průmyslu v návaznosti na soudní spory a judikaturu

Hudební průmysl již ve svých počátcích zaznamenával první pokusy o nelegální porušování autorských práv, ať již poukážeme na obyčejné nahrávání na kazety a následný

---

³⁶ Více k informacích ohledně diskety a disketové mechaniky na: <http://disketa.navajo.cz/>

³⁷ Více o FTP protokolu již výše: ³⁷ POSTEL, Joseph a kolektiv. *File Transfer Protocol (FTP)*. [online]. Tools.ietf.org. 12. října 1985. [cit. 15.12.2010]. Dostupné z WWW: <<http://tools.ietf.org/html/rfc959>>

³⁸ MACICH, Jiří. Počet uživatelů ICQ v Česku se vyhoupl na 1,5 milionu. *Lupa.cz* [online]. 12.1.2007, [cit. 15.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/zpravicky/pocet-uzivatelu-icq-v-cesku-se-vyhouppl-na-15-milionu/>>.

prodej na tržnicích či první vypálené kopie CD-ROMů. Zpočátku prodeje těchto médií vypadaly velmi perspektivně, s nástupem vypalovacích mechanik se ale situace razantně změnila.

4.1.1 Napster

Prvním programem zabývající se šířením hudby na internetu se stal Napster, který vyvinul osmnáctiletý student Boston's Northeastern University Shawn Fanning. Program Napster zbouřil první mantinely v rámci ochrany dat a dával možnost masového stahování hudby zadarmo. Již v roce 2000 bylo evidováno přes 40 miliónů uživatelů v rámci této sítě.³⁹

Fanningův projekt navazoval na jednoduchou ideologii ICQ, byl to vlastně vysoce centralizovaný P2P server s neomezeným přístupem uživatelů. Uživatelé se jednoduše přihlásili na tzv. centrální server, kde museli prostřednictvím nastavení počítače nasdílet potřebný počet dat, aby mohli následně downloadovat⁴⁰ další data od jiných uživatelů. Případný dotaz na vyhledávání pak šel také přímo k tomuto centrálnímu serveru a jako odpověď program obdržel adresy uživatelů, kteří sdíleli požadovaná data. Systém tedy umožňoval poměrně snadné a rychlé vyhledávání dat, která si pak již uživatelé nahrávali přímo mezi sebou navzájem.⁴¹

Napster se během několika měsíců stal celosvětovou záležitostí a sám Fanning přiznal, že takový nárůst v počátku celého projektu nečekal. Reakce odpovědných orgánů v rámci ochrany autorských práv ale na sebe nenechala dlouho čekat a americká asociace hudebního průmyslu, známá pod zkratkou RIAA⁴², podala 12. června roku 2000 žalobu o náhradu škody, která měla být zapříčiněna poklesem prodeje zvukových hudebních nosičů. Součástí této žaloby byl i návrh na podání předběžného opatření, jímž měla být okamžitě pozastavena činnost Napsteru v rámci poskytování služeb uživatelům. Soudní spor ve svých počátcích ale přinesl zejména masivní reklamní kampaň, která vyvrcholila počtem uživatelů blížícím se k hranici 40 miliónů a více jak 5 biliónů hudebních skladeb, které si mohli uživatelé na Napsteru jednoduše stáhnout.

---

³⁹ TOPKA, Petr. Napster, Kazaa, Grokster - významné spory ohledně peer-to-peer sítí v zahraničí. *Itpravo* [online]. 7.11.2006, 0, [cit. 17.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=1931571>>

⁴⁰ Slovo download pochází z anglického jazyka a znamená: „přesun dat mezi dvěma či více zařízeními

⁴¹ TOPKA, Petr. Napster, Kazaa, Grokster - významné spory ohledně peer-to-peer sítí v zahraničí. *Itpravo* [online]. 7.11.2006, 0, [cit. 17.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=1931571>>

⁴² Zkratka RIAA je označení organizace nahrávacích hudebních společností, které prostřednictvím sdružení hájí své zájmy v rámci autorského práva Více o této organizaci na: <http://www.riaa.com/aboutus.php?content_selector=about-who-we-are-riaa>

Základní premisa pro uznání odpovědnosti Napsteru bylo prokázání porušení autorských práv. Díky tomu, že 80 % všech děl, která byla prostřednictvím Napsteru na jejich síti zpřístupněna, byla chráněna autorským právem a 70 % z celkové množství sdíleného obsahu byly zvukové záznamy, jež požívaly ochranu organizace RIAA, soud porušování uznal za prokázané.⁴³

Obrana Napsteru měla základ prostřednictvím tzv. Betamax Defence, podle něhož výrobce zařízení nemůže být v rámci právní stránky odpovědný za porušování autorského práva jeho uživateli, pokud je toto zařízení způsobilé užití neporušujícího právo (argument má původ ve sporu z roku 1984 Sony Corp of Am. V. Universal City Studios, Inc, kdy společnost Universal City Studios podala na společnost Sony žalobu, na základě níž se přístroje Betamax zásadně podílí na zásazích do autorských práv společnosti Universal City. Supreme Court of the United States v tomto případě ale pozitivně judikoval pro Sony, když ve svém rozsudku prohlásil, že jestliže je určitá technologie použitelná i pro aktivity neporušující autorské práva, neměla by v tomto případě být postavena mimo zákon jen pro své potenciální možnosti zneužití)⁴⁴. Takovýto typ argumentace je typický jak pro tvůrce peer-to-peer softwarů a protokolů, tak obecně vzato pro všechny tvůrce počítačových programů a her.

Soud ale tyto připomínky v podobě obrany odmítl. Navrhovatelům se totiž nepodařilo jednoznačně prokázat, že aplikace Napster měla z provozování své činnosti určitý finanční prospěch (program byl schopen pouze zobrazovat malé reklamní bannery⁴⁵, zároveň měl mít kontrolu nad poskytovanými výsledky při vyhledávání dat uživateli a zejména mu bylo prokázáno, že v konektivě nad kontrolou měl být schopen zakázat přístup ke službě uživatelům, kteří svým jednáním porušovali autorská práva a mohl tak ovlivnit míru jejich porušení).

Daná odpovědnost vychází z koncepce judikatury amerických soudů, která je založena na tzv. druhotném porušování práv (z anglického originálu secondary infringement⁴⁶). Nepřímé porušení neboli contributory infringement má značnou podobu v navádění či napomáhání a ustanovuje odpovědným toho, kdo si je vědom svého protiprávního jednání, případně podněcuje, způsobuje nebo hmotně přispívá k porušování jednání jiného.

---

⁴³ ČERMÁK, Jiří. *Internet a autorské právo*. Praha : Linde, 2003. 104 s.

⁴⁴ Viz rozhodnutí Supreme Court of the United States of America ze dne 18.1.1984, 464 U.S. 417, (SONY CORPORATION OF AMERICA A ET AL. v. UNIVERSAL CITY STUDIOUS). [online]. [cit. 17.12.2010]. Dostupný z WWW <<http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=US&vol=464&invol=417>>.

⁴⁵ Více o banneru a jeho výhodách na: <<http://www.netservis.cz/banner.php>>.

⁴⁶ Podrobné vysvětlení pojmu „Infringement“ In MAGGS, Peter B.; SOMA, John. T. ; SPROWL, James A. *Internet and computer law : Cases-Comments-Questions*. 2. Saint Paul : Thomson/West, 2001. 127 s. ISBN 0-314-16043-4.

Nepřímé porušování esenciálně zahrnuje tyto následující prvky:

- existence přímého porušení (například uživateli)
- vědomí o existenci takového porušení
- hmotné přispění k tomuto porušení (zde stačí pouhé poskytnutí softwaru či programu)

Dalším prvkem je tzv. zástupná odpovědnost (z anglického originálu vicarious liability), jenž je odvozena z odpovědnosti zaměstnavatele za své zaměstnance v rámci pracovně-právního poměru, a její uplatnění nalezneme hlavně tam, kde určitý subjekt má právo a povinnost dohlížet na jednání porušovatele a z toho jednání mu vzniká i finanční prospěch.

Tato odpovědnost je odvozena od tří základních prvků:

- existence přímého porušení
- právo a možnost kontroly porušitele
- přímý finanční prospěch z jednání porušovatele⁴⁷

Soud v rámci případu Napster nakonec uznal provozovatele této aplikace odpovědným za oba případy výše zmíněných typů druhotné odpovědnosti a dne 5. března 2011 byl vynesena soudní příkaz, na základě něhož bylo Napsteru uloženo zabránit sdílení hudebních souborů MP3 chráněných autorskými právy v jeho síti. V návaznosti na tento rozsudek činnost aplikace byla natolik pozastavena, že v roce 2002 vstoupil Napster do likvidace, i kvůli neúspěšnému prodeji německé mediální společnosti Bertelsmann. V současné době Napster nabízí hudbu pro stažení pouze za formální poplatek a registraci, čímž se kompletně odprostil od původního ideálu celého projektu⁴⁸.

Primárním důvodem pro zrušení Napster sítě byla její vysoká centralizace. Program ve své podstatě dával velké šance a pomoc při hledání potřebných souborů pro stažení, čímž dával samotný podklad pro obranu RIAA. Budoucností se tedy staly decentralizované servery,

---

⁴⁷ VON LOHMANN, Fred. What Peer-to-Peer Developers Need to Know about Copyright Law. *Electronic Frontier foundation* [online]. 2006, 5, [cit. 20.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.eff.org/wp/iaal-what-peer-peer-developers-need-know-about-copyright-law>>.

⁴⁸ STANČÍK, Martin. Napster nabízí levnější hudbu. *PCTUNNING* [online]. 8.10.2009, [cit. 20.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://pctuning.tyden.cz/component/content/article/1-aktualni-zpravy/15187-napster-nabizi-levnejsi-hudbu>>.

bez stálých úložišť pro data, ale naopak s většími funkcemi pro vyhledávání v rámci sdíleného obsahu uživatelů. Před konečným zánikem Napsteru se objevila aplikace zvaná Gnutella⁴⁹.

4.1.2 Gnutella

Gnutella ve svých počátcích zaznamenala obrovský nárůst, zejména díky jednoduchosti a vysokému objemu nasdílených dat v rámci sítě. Její nedostatky ale spočívaly zejména v nestabilitě a konektivitě. Při nadměrném počtu přihlášených uživatelů se často stávalo, že celá aplikace již nepracovala a uživatel byl nucen vyčkat na volný slot⁵⁰ pro vstup do sítě. Po velkém ohlasu po Napsteru a Gnutelle se postupně začaly objevovat programy na velmi podobné bázi, stavící jak na centralizované či decentralizované podobě, například BearShare či Limewire. Zejména program Limewire se potýkal se značnými problémy v podobě porušování autorských práv a právní zástupci požadovali, aby majitel společnosti Mark Gorton zaplatil částku 1,5 biliónů dolarů, které mají demonstrovat uniklé zisky nahrávajících společností z údajných 200 miliónů stažených písní (což v konečném přepočtu znamená 7500 amerických dolarů za jednu staženou píseň). Soudce Kimba Wood již dříve rozhodl, že LimeWire je plně odpovědný za porušení copyrightu firem sdružených v rámci organizace RIAA⁵¹. Dle mnohých soudních odborníků na IT právo, je ale konečná suma odškodnění opravdu horentní a nepřiměřená, proto případ i nadále „putuje“ v rámci soudních instancí. Plnou kompenzací pro uživatele tedy přinesl až program nazvaný Kazaa, který naprosto pokořil ostatní internetové aplikace pro sdílení dat.

4.1.3 Kazaa

Program Kazaa⁵² je aplikace nové generace, která je založena na základě sdílení peer-to-peer prostřednictvím protokolu FastTrack. O vývoj se postarali Niklas Zennström a Janus Friis, kteří jsou v současné době známí zejména jako vývojáři programu pro internetové volání zdarma Skype. Kazaa byla oficiálně představena v březnu roku 2001 na základě

---

⁴⁹ Více na: KIRK, Patrick. What is Gnutella?. *Gnutella Protocol Development* [online]. 2003, [cit. 28.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://rfc-gnutella.sourceforge.net/>>.

⁵⁰ Volné místo pro stahování na základě IP adresy uživatele

⁵¹ KRÁTKÝ, Robert. RIAA chce, aby LimeWire zaplatil 1,5 bilionu dolarů. *ABCLINUXU* [online]. 8.6.2010, [cit. 28.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.abclinuxu.cz/zpravicky/riaa-chce-aby-limewire-zaplatil-1-5-bilionu-dolaru>>.

⁵² SCHWABACH, Aaron. *Internet and the law: technology, society, and compromises*. Greenwood : ABC-CLIO, 2006. 2001 s. ISBN 1-85109-731-7.

prezentace nizozemské společnosti Consumer Empowement. Aplikace ve svých počátcích znamenala naprosto revoluci. Spojení typického centrálního spojení jak jej znali uživatelé například v Napsteru a decentralizované sítě v podobě Bearsharu nebo Limewire, se dostala Kazaa do špičky v rámci nelegálního sdílení dat a již na počátku roku 2004 bylo dle statistik staženo více jak 319 000 000 kopií tohoto programu.

V rámci sítě se daly sdílet nejen MP3 soubory, ale i filmy, beletrie všeho druhu, fotografie či pouhé tiskové dokumenty v podobě PDF formátu. Systém byl natolik propracovaný, že vyhledávání bylo velice systematické a samotný obsah nijak nezasahoval do primárních „search“ funkcí, takže i spolehlivost systému dosahovalo vysoké kvality.

„Kvality“ serveru na sebe nenechaly dlouho čekat a brzy vyvstaly první soudní spory. Již na počátku roku 2001 byla nizozemská společnost, která vlastnila práva na provoz aplikace, zažalována nizozemským kolektivním správcem autorských práv se jménem Buma/Stern⁵³. V listopadu téhož roku bylo nařizeno společnosti Consumer Empowerment, aby v rámci své povinnosti zabránila uživatelům v porušování autorských práv, pod pohrůžkou vysoké pokuty. V návaznosti na tuto povinnost, společnost Consumer Empowerment okamžitě prodala práva k programu Kazaa australské společnosti Sharman Networks.

V březnu následujícího roku, ale vyšlo zlomové rozhodnutí, které zvrátilo původní rozsudek a určilo, že majitelé práv k aplikaci Kazaa nebyli odpovědní za jednání uživatelů tohoto softwaru. Základní argumentace spočívala v tom, že na rozdíl od programu Napster, byl software decentralizován, což znamená, že byl stažen a nainstalován uživateli. Tvůrci samotného softwaru tak neměli žádnou možnost monitorovat nebo kontrolovat, k jakým účelům je program využíván a rámci databáze programu nebyl vytvořen ani žádný centrální seznam či samozaváděcí servery⁵⁴.

V druhé polovině roku 2002 byla společnost Sharman Networks opětovně zažalována organizacemi RIAA a MPAA (z anglického spojení Motion Picture Association of America⁵⁵) v Los Angeles. V roce 2004 organizace pro ochranu autorských práv v Austrálii (Australian Record Industry Association- ARIA) zažalovala společnost Sharman Networks za opakované porušování autorských práv. Ojedinělým jevem byl i fakt, že organizace RIAA zažalovala i několik přímých uživatelů aplikace Kazaa, kteří svým jednáním výrazně přispívali k úbytku zisků na straně hudebních a filmových korporací.

---

⁵³ Více o Buma/Stern na: <<http://www.bumastemra.nl/en-US/OverBumaStemra/>>.

⁵⁴ Více o rozhodnutí na: <http://w2.eff.org/IP/P2P/BUMA_v_Kazaa/20020328_kazaa_appeal_judgment.html>

⁵⁵ Více na: <<http://www.mpaa.org/>>

Dne 5. září 2004 byl vynesena rozsudek, který sice na jedné straně poukázal, že vlastníci aplikace Kazaa nejsou vinni za porušování autorských práv, ale svým konáním schvalovali jednání uživatelů softwaru, kteří protizákonně sdíleli chráněná díla, a svým konáním tak vědomě nechali tyto uživatele takto si počínat⁵⁶. Společnost tak byla přinucena ke změně režimu pro stahování a široce omezila přístupová práva uživatelů k datům.

Soudní spory vyvrcholily v roce 2007, kdy společnost Shaman Networks uznala závazek, který na ni byl kladen a přislíbila částku 115 miliónů dolarů organizaci RIAA, dále nespécifikovanou částku organizacím IFPI (International Federation of Phonographic Industries) a MPAA. Dále veřejně uvedla, že program Kazaa bude značně aktualizován z důvodu uvedení filterů⁵⁷ a ochran, které mají zabránit uživatelům přístup k nelegálnímu obsahu sdíleného na síti⁵⁸. V současné době aplikace funguje pouze na bázi placeného kreditu, kdy si za určitý poplatek může každý koupit MP3 soubor či album. Uvolněné místo po programu, ale během několika měsíců zaplnili další peer-to-peer programy jako BitTorrent, Utorrent či eDonkey.

4.1.4 Grokster

Dalším významným mezníkem v rámci ochrany autorského práva hudební sféry byla aplikace Grokster. Grokster byl vytvořen na systému peer-to-peer sítě, která byla v mnoha ohledech totožná s programem Kazaa. Práva k užívání Groksteru vlastnila společnost Grokster Ltd., jejíž obchodní sídlo bylo v Antilách. První žaloba směřována vůči aplikaci padla v roce 2003 u Federal Court of Justice v Los Angeles, kdy soud rozhodl ve prospěch programů Grokster a Streamcast (oba programy používaly takřka totožné systémy sdílení) v jejich soudním sporu proti organizacím RIAA a MPAA. Jejich tvrzení bylo podloženo na faktu, že samotný software pro sdílení souborů jakéhokoliv charakteru není protizákonný. RIAA i MPAA se následně odvolaly a více jak o rok později, přesněji 17. srpna 2004 bylo vyneseno rozhodnutí odvolacího soudu, které ve svém výroku dalo zapravdu opětovně firmě Grokster. V prosinci téhož roku se soudní spor dostal až před Nejvyšší soud Spojených států amerických⁵⁹.

---

⁵⁶ TOPKA, Petr. Napster, Kazaa, Grokster - významné spory ohledně peer-to-peer sítí v zahraničí. *Itpravo* [online]. 7.11.2006, [cit. 28.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=1931571>>

⁵⁷ Způsob ochrany prostřednictvím databáze, které zkoumá nelegální obsah na serveru poskytovatele

⁵⁸ BANGEMAN, Eric . Shaman Networks settles Kazaa file-sharing lawsuits. *Ars Technica* [online]. 2007, [cit. 28.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://arstechnica.com/old/content/2006/07/7363.ars>>

⁵⁹ MGM v. Grokster. *Electronic Frontier foundation* [online]. 2007, [cit. 5.1.2011]. Dostupný z WWW: <http://w2.eff.org/IP/P2P/MGM_v_Grokster/>

Základní obhajoba společnosti Grokster byla opětovně postavena na argumentaci v případě Betamax Defence⁶⁰. Jelikož se Grokster vyvaroval „nedostatkům“ na straně původní verze aplikace Napster, zejména v centralizaci a vyhledávání spojeném s databází, řady předních odborníků předpokládaly zamítavé stanovisko soudu k žalobě.

Právní zástupci organizací MPAA a RIAA ale přednesli opravdu pádné argumenty, proč již původní rozhodnutí v souvislosti s Betamax Defence není možné v souvislosti s tímto případem použít. Zejména poukazovali na skutečnost, že je naprosto nutné, aby způsob užití, který neporušuje dané právo, byl primárním a převažujícím způsobem takového užití. Laicky řečeno, aby daný program byl primárně určen pro jiný účel, než je zprostředkování pro stahování dat. Dále poukázali na fakt, že aplikace Betamax Defence je možná pouze v případech, kdy právo neporušující způsob užití je z komerčního hlediska významným ve srovnání s užitím, jež znamenalo porušení tohoto práva⁶¹.

Červen roku 2005 se stal zlomovým pro celý případ, kdy byl Supreme Court of United States vynesl rozsudek, jímž byla uznána společnost Grokster odpovědná za porušování autorského práva svými uživateli. V tomto rozsudku byly také stanoveny nové typy druhotné odpovědnosti za porušení autorských práv, kdy základním prvkem je tzv. podnět (z anglického originálu *inducement*), jenž soud vysvětlil následovně:

Ten, kdo distribuuje zařízení s cílem propagovat jeho užívání směřující k porušování autorských práv, buď výslovným projevem, nebo jinými souhlasnými kroky podniknutými k podpoře porušování (autorských) práv, je odpovědný za výsledné porušení práva třetími stranami⁶².

Daný typ odpovědnosti obsahuje následující prvky:

- existence přímého porušení práva
- souhlasné jednání subjektu povzbuzující k porušování práva (např. reklama propagující produkt pro právo porušující účely, ale i snaha upoutat pozornost těch, kdo již práva porušují

---

⁶⁰ Viz uvedeno výše

⁶¹ MIKLÍK, Aleš. Výměnné sítě jsou nelegální, ale karavana jede dál. *Lupa.cz* [online]. 29.6.2005, [cit. 5.1.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/vymenne-site-jsou-nelegalni-ale-karavana-jede-dal/?labelsBox-labelId=83&do=labelsBox-switch>>.

⁶² Z anglického originálu: „[O]ne who distributes a device with the object of promoting its use to infringe copyright, as shown by clear expression or other affirmative steps taken to foster infringement, is liable for the resulting acts of infringement by third parties.“ In TOPKA, Petr. Napster, Kazaa, Grokster - významné spory ohledně peer-to-peer sítí v zahraničí. *Itpravo* [online]. 7.11.2006, 0, [cit. 5.1.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=1931571>>

- úmysl propagovat porušování autorského práva⁶³

Vytvoření nového typu odpovědnosti dává daleko výraznější možnosti subjektům pro ochranu autorských práv k vymáhání, ale zejména omezování distribuce programů, aplikací či dalších softwarů, které jsou primárně vytvořeny pro nelegální stahování dat z internetové sítě. Díky novému konceptu druhotné odpovědnosti tvůrců a distributorů počítačových programů, jež se do vzniku třetího principu výrazně opírali o Betamax případ, bude pro výrobce a distributory autorsky chráněných dat mnohem jednodušší stíhat uživatele, kteří se chtějí na jejich konto obohatit a to v mnohých případech výraznou finanční částkou (zejména případy reseller pirátství či komerčního pirátství)

4.2 Porušování autorských práv v rámci herního průmyslu v návaznosti na soudní spory a judikaturu

Historie počítačového pirátství v rámci herního průmyslu se začala psát až s příchodem prvních disket s označením FDD⁶⁴, které ale díky své nízké kapacitě, jež činila zhruba 1,44 MB, byla velmi nepraktická a pro rozšíření nelegálního obsahu ve své podstatě nepoužitelná. Velký boom zaznamenalo šíření dat až s nástupem nového operačního systému od společnosti Microsoft, s označením Windows 95. Díky jednoduché obsluze a přehlednosti se tento systém stal fenoménem a během několika let celosvětově nejpoužívanějším operačním systémem vůbec (v 1999 byl využíván na více jak 57 % počítačů po celém světě a to i když byl představen sofistikovanější systém s přízviskem Windows 98, který dosahoval pouze 17 %⁶⁵).

Od počátku roku 1997 se pod vlivem internetové evoluce neustále začala zvyšovat rychlost připojení, což mělo za následek, že uživatelé, kteří předtím mohli operovat s maximálním připojením pouze o velikost 3,4 kb/s, se náhle dostali k několikanásobně větším hodnotám, což samozřejmě poskytlo živnou půdu pro počítačové pirátství jako takové.

---

⁶³ Z anglického originálu: „[O]ne who distributes a device with the object of promoting its use to infringe copyright, as shown by clear expression or other affirmative steps taken to foster infringement, is liable for the resulting acts of infringement by third parties.“ In TOPKA, Petr. Napster, Kazaa, Grokster - významné spory ohledně peer-to-peer sítí v zahraničí. *Itpravo* [online]. 7.11.2006, 0, [cit. 5.1.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=1931571>>

⁶⁴ Více na: http://cs.wikipedia.org/wiki/Disketov%C3%A1_mechanika

⁶⁵ HLAVENKA, Jiří. Windows 95 jsou suverénně nejpoužívanějším operačním systémem. *Zivecomputer* [online]. 2.8.199, [cit. 7.1.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.zive.cz/clanky/windows-95-jsou-suverenne-nejpouzivanejsim-operacnim-systemem/sc-3-a-7603/default.aspx>>

Nelegální stahování se každým dnem stávalo ještě větším a větším fenoménem, a proto byli zejména tvůrci her a programů nuceni investovat nemalé částky na ochranu před těmito nelegálními zásahy.

Počátky ochrany těchto dat měly velmi omezené možnosti. Základní ochranou při kopírování her z disket byla nemožnost opětovného nainstalování hry na počítačovou sestavu, protože hra samotná za sebou zanechala určitou „stopu,“ tudíž při opětovné instalaci již nebylo možné hru do počítače aplikovat. Tato volba měla ale několik zásadní nedostatků, zejména pro „legální“ hráče, kteří si hru koupili v běžném obchodě, protože neexistovala možnost opětovné reinstalace. Na tuto situaci samozřejmě okamžitě zareagovala pirátská komunita, která v té době byla pouze ve svých počátcích, a začala vyvíjet první crack⁶⁶ soubory. Crack soubor nahrazoval spouštěcí aplikaci hry a tím se smazala potřebná data pro zápis o předchozí instalaci hry na hard disk, což otvíralo možnost pro nekonečnou reinstalaci hry či programu.

Jakmile byla protržena ochrana v podobě zdrojového kódu spouštěcích aplikací, začali tvůrci her vsázet na data obsažená v manuálech her, které tvořily nezbytnou součást každého balení. Díky snadné dostupnosti alespoň jednoho uživatele, který byl schopen vytvořit správné odpovědi k danému kvízu, byla tato možnost opětovně prolomena a pro ilegální hráče již nebyla nadále žádnou překážkou.

Nová etapa započala s příchodem CD disků. Díky nové formě zabezpečení v podobě ochranných souborů, které obsahovalo CD při kopírování her na disk, bylo zpočátku velmi složité tuto ochranu prolomit. Stejně ale jako v předchozích případech se skulinka našla, byl vytvořen program, který díky svému schématu zvládl kompletně načíst obsah celého disku a následně jej bez problému nakopírovat i s ochrannými daty. Tím se zajistilo, že se hra bez problémů spustí, aniž by bylo potřeba původního originálního disku. Nynější ochrany her čítají řadu různých způsobů.

Jedním z prvních byl systém sériových čísel a kódu, které byly přiřazeny ke každému jednotlivému CD, a při instalaci hry bylo nutné tyto ojedinělé kódy zapsat. Později se navázalo i na povinné spojení instalace s internetovým softwarem distributora, který měl sloužit k identifikaci a potvrzení správnosti daného kódu. Tyto ochrany byly ale záhy modifikovány v podobě tzv. serial code generator⁶⁷, jenž je naprogramován k opakovanému matematickému výpočtu pro sériová čísla, kdy při zadání ojedinělého originálního kódu se

---

⁶⁶ Vysvětlení crack souboru- viz výše

⁶⁷ Pro srovnání dnes existuje řada internetových stránek poskytující možnost stažení generátorů či sériových kódů: např. www.serialkeycode.com/ či www.serials.ws/index.php

instalace potvrdí a vy můžete nerušeně pokračovat na svém počítači. Internetová nutnost připojení byla znemožněna jednoduchým offline režimem, který se chová jako by jste byli k internetové síti připojeni, ale neodesílá potřebné pakety pro odeslání dat.

Novodobou nejúčinnější ochranou se zdá být možnost boje proti cracků, ale v řadě případů se i samotné firmy obracejí na crack developery a přijímají jejich soubory s ojedinělým zdrojovým kódem za své (typickým úkazem je firma Ubisoft, která při vydání hry Tom Clancy's Rainbow Six Vegas 2 postupovala dvěma způsoby. Hra byla oficiálně dostupná jak v DVD formě, tak prostřednictvím placeného stažení na jejich privátním serveru s označením D2D (Direct2Drive). Po vydání opravného patche ale začali mít někteří hráči, jenž si hru koupili online na internetu, problémy se spuštěním. Firma Ubisoft v tomto případě použila crack od skupiny RELOADED a veřejnosti jej představila jako svou opravu, která řeší předcházející problém. Oprava ale byla během několika hodin opětovně ze serveru Ubisoftu odstraněna a to hlavně z důvodu ataků ze strany IT veřejnosti, která během prvních okamžiků poznala, že se ve své podstatě jedná o crack soubor, jež vzala firma za svůj. Ubisoft ihned vydal tiskové prohlášení, ve kterém uvedl následující: „*Soubor byl z našeho webu odstraněn a případ nyní důkladně zkoumají „senior tech support“ manažeři Ubisoftu. Dlužno dodat, že nepodporujeme a neodpouštíme podobné způsoby obcházení ochran a tento konkrétní incident je v přímém rozporu s politikou naší společnosti*“⁶⁸.“ Na jedné straně se tak stala poměrně vtípná situace, kdy nelegální crack soubor vlastně zaplnil mezeru v rámci hratelnosti pro uživatele bez možnosti načtení DVD z mechaniky v počítačové sestavě, na druhé poměrně velké faux-pas, kterým si Ubisoft na další dobu „uřízl“ řádnou ostudu a posměch od dalších korporací, zabývajících se herním průmyslem⁶⁹.

4.2.1 The Pirate Bay

Herní tituly a aplikace tvoří valnou většinu nelegálního obsahu na síti Internet. Díky nespočtu těchto souborů vznikají i další velmi zajímavé soudní procesy. Zřejmě nejdiskutovanějším případem ohledně herních titulů a aplikací je případ Pirate Bay, kdy hlavní zakladatelé a provozovatelé tohoto nejznámějšího torrentového trackeru neboli vyhledávače byli uznáni vinnými za napomáhání zpřístupňování autorsky chráněných děl.

---

⁶⁸ Z originálu: „The file was removed from the site over a week ago now, and the matter is being thoroughly investigated by senior tech support managers here at Ubisoft“ In Ubisoft DRM snafu reminds us what's wrong with PC gaming. *Ars Technica* [online]. 2009, [cit. 2.3.2011]. Dostupný z WWW: <<http://arstechnica.com/gaming/news/2008/07/ubisoft-drm-snafu-reminds-us-whats-wrong-with-pc-gaming.ars>>

⁶⁹ Tamtéž

Soudce v tomto případě vzal za jednoznačně potvrzenou skutečnost, že Peter Sunde, Fredrik Neij, Gottfrid Svartsholm a Carl Lundström pracovali jako tým a po celou dobu fungování tohoto trackeru si byli vědomi, že The Pirate Bay je zneužíván k porušování autorských práv.

V odvolacím rozsudku bylo stanoveno, že Peter Sunde, jež pracoval jako mluvčí portálu The Pirate Bay, je odsouzen k osmi měsícům odnětí svobody, Fredrik Neij a Carl Lundström, kteří se zabývali zejména finančním zajištěním celého serveru, k deseti a čtyřem měsícům trestu odnětí svobody. Soud se zaměřil zejména na materiální odpovědnost všech obžalovaných a ustanovil odškodnění ve výši 46 miliónů švédských korun. Tyto peníze mají náležet skandinávskému zábavnímu průmyslu a dále ostatním žalobcům uvedeným v rozsudku. Soud v odvolacím řízení vzal v potaz nejen přičinění jednotlivých členů, ale i fakt, že původní vysoké tresty měly spíše funkci exemplárního potrestání, což v 21. století není již příhodné. Naopak materiální odškodnění se značně zvýšilo a to z důvodu provedení „nových důkazů žalujících stran o škodách způsobených sdílením,“ což v mnoha zemích vyvolalo nevoli ze strany příznivců komunity, protože dle jejich názoru, bylo již dokazování v rámci prvního stupně úplné a dostatečné⁷⁰.

Skupina The Pirate Bay na tento rozsudek reagovala s přesvědčením, že se jedná o politický proces, a proto je nezbytné tuto věc řešit na politické úrovni. Vrchní představitel organizace k tomuto přesněji uvedl: *“V této věci veřejnost ztratila v náš soudní systém veškerou důvěru a je více než smutné, že soud neustále pokračuje v soudních procesech se speciálními zájmy*⁷¹“. Naopak skandinávský zábavní průmysl byl po tomto rozsudku velice spokojen, protože zcela jistě pocítil, že se blíží obrat v rámci obrany proti nelegálním softwarům. Celá kauza ještě nadále pokračuje k Nejvyššímu soudu a zcela jistě se The Pirate Bay bude snažit přiklonit si soud na svoji stranu⁷². Až úsměvným bonmotem vyznělo vyjádření norského ministra školství, který vedl silnou kritiku směrem k hudebnímu průmyslu a důrazně se postavil na stranu organizace The Pirate Bay. Celá situace se vyostřila při vytýkacím dopisu ze strany IFPI⁷³ k největšímu norskému poskytovateli připojení k internetu Telenor, který byl přinucen do 14 dní kompletně zablokovat jakýkoliv přístup k datům přes

---

⁷⁰ WAIC, Vlastimil. Kauza Pirate Bay: Padly nepodmíněné tresty. *Zivecomputer* [online]. 17.4.2009, [cit. 2.3.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.zive.cz/bleskovky/kaucha-pirate-bay-padly-nepodminene-tresty/sc-4-a-146624/default.aspx>>

⁷¹ Z anglického originálu: „The public has lost all confidence in the justice system in these matters, and it is beyond sad that the courts still persist in running special-interest justice.“ In Ernesto. The Pirate Bay Appeal Verdict: Guilty Again. *TorrentFreak* [online]. 26.10.2010, [cit. 10.3.2011]. Dostupný z WWW: <<http://torrentfreak.com/the-pirate-bay-appeal-verdict-101126/>>.

⁷² Ernesto. The Pirate Bay Appeal Verdict: Guilty Again. *TorrentFreak* [online]. 26.10.2010, [cit. 10.3.2011]. Dostupný z WWW: <<http://torrentfreak.com/the-pirate-bay-appeal-verdict-101126/>>.

⁷³ Více o IFPI na: <http://www.ifpicr.cz/>

tracker The Pirate Bay, jinak bude okamžitě následovat žaloba. Ministr vysvětluje svůj koncept ve smyslu, že „*umělci si každopádně zaslouží za svou práci odměnu, nicméně je potřeba zastavit boj proti budoucnosti a že se někteří snaží chovat, jakoby chtěli vyrazit do boje proti barevným televizorům a audio kazetám. Příchod TV nezabilo rádio, internet nezabil knihu a stahování hudbu také nezabije. Naopak, internet je geniálním prostředkem na šíření hudby a dalšího umění*⁷⁴. Ať již na tento pohled můžeme nahlížet různými způsoby, musíme souhlasit, že situace je z jedné strany velmi vyhrocená a určité uvolněné „mantinely“ by celému systému mohly v zásadě prospět.

4.2.2 Herní konzole

S o mnoho lepší situací spojenou s efektivní ochranou dat se potýkají herní konzole. V průběhu několika let tyto herní „stranice“ doslova zaplavily trh a staly se součástí mnoha domácností. Vysoké náklady na pořízení her těchto konzolí, ale samozřejmě dotlačilo celou situaci k pirátství. I když herní přístroje obsahují velmi sofistikovaný systém ochrany, i přesto je možné hrát prostřednictvím nelegálních her stažených z internetových fór či s použitím torrent vyhledávačů. Možnost hraní nelegálně stažených her je ve většině případů možné pouze prostřednictvím hardware zásahu do přístroje, což samozřejmě přináší i kompletní ztrátu záruky na konzoly. I to je jeden z důvodů, proč uživatelé kupují zejména originální hry.

S postupným prolomením ochrany Playstation 1,2 či Nintendo Wii prostřednictvím speciálního programu s názvem HomeBrew⁷⁵, ale vyvstala otázka, zda-li i konzole třetího tisíciletí Playstation 3 ustojí nápor hackerů o prolomení její ochrany. Georg Hotze, známý v počítačové komunitě zejména pod zkratkou GeoHot⁷⁶, ve spolupráci s vrcholovými hackery zvanými fail0verflow, dokázal takřka nemožné, a to, že definitivně pokořil ochranu Playstation 3. Odezva ze strany společnosti Sony Computer Entertainment America na sebe nenechala dlouho čekat a během několik týdnů na výše uvedeného Hotze podala žalobu. Po dlouhých soudních tahanicích nakonec 31. března 2011 Sony přistoupila na společnou dohodu, jejíž hlavní obsah spočíval na tzv. permanent injunction (trvalý příkaz či zákaz určité činnosti).

---

⁷⁴ Z norského originálu „Alle tidlegare teknologisprang har ført til frykt for at det gamle formatet skal dø. Men TV tok ikkje livet av radio, nettet tok ikkje livet av boka, og nedlasting kjem ikkje til å ta livet av musikken.“ Na: SOLHJELL, Bård Vegar . Lovleg fildeling med Tono-avgift. *Bård Vegar Solhjell Blog* [online]. 18.3.2009, [cit. 12.3.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.bardvegar.no/2009/02/lovleg-fildeling-med-tono-avgift/>>

⁷⁵ Podrobné vysvětlení pojmu Homebrew na: <http://wiicko.cz/programovani-homebrew-nintendo-wii.aspx>

⁷⁶ Nick GeoHot je znám zejména v prolomení ochrany instalace aplikací na Iphone telefonu. Více na: <http://geohotgotsued.blogspot.com/>

Samotné detaily nebyly nikdy stanoveny a dlouho se spekulovalo, zda-li Hotz díky svým schopnostem nebude pracovat pro společnost Sony. Tento požadavek razantně odmítl a naopak vyzval všechny nynější ale i budoucí uživatele konzolí Sony, aby tento výrobek nekupovali, případně aby jej okamžitě vrátili. Na tento akt již Sony v podstatě nezareagovala, pouze dodala tiskové prohlášení, ve kterém stanovila následující: „*Sony je ráda, že může tuto soudní při hodit za hlavu. Naši motivací byla ochrana duševního vlastnictví a našich zákazníků. Věříme, že s pomocí této dohody a „trvalého příkazu“ svého cíle dosáhneme*“⁷⁷. Konečnou zajímavou dohrou celé situace bylo zaslání částky 10 000 dolarů na účet organizace EFF⁷⁸, což vyvolalo velkou vlnu nevole ze strany ochránců autorských práv a řada předních IT odborníků tento akt označila za výsměch, protože organizaci EFF je zejména známa pro svůj liberální postoj k právům spotřebitelů v rámci digitálního světa, kdy se významně podílela na legalitě odemykání mobilních telefonů a nekomerčního prolamování ochrany DVD, kterou ustanovila valná část Knihovny Kongresu zabývající se autorskými právy⁷⁹.

Celosvětově největší prodejce konzolí Sony (dle nejnovějších marketingových průzkumů Sony prodalo více jako 50 miliónů těchto přístrojů⁸⁰) se stal nedávno opět obětí útoku hackerů, kdy byla narušena centrální hráčská síť, zvaná Playstation Network (PSN). Hackeři získali velmi cenná data v podobě údajů uživatelských účtů hráčů, dále jména, adresy, telefonní čísla a také přihlašovací údaje k účtu na síti PSN. Primární útok ale zřejmě směřovali na údaje kreditních karet uživatelů. Dle údajů společnosti Sony bylo napadeno více jak 50 miliónů účtů, přičemž stále není jasno, kdo za celým útokem stojí. Sony v prohlášeních nepřímou upozorňovala na skupinu Anonymous⁸¹, která v souvislosti s kauzou Georga Hotze vyhlásila válku jako odvetu za celé soudní tahanice. Později ale spojitost s útokem vyvrátila. Jedno je ale z celé situace naprosto zřejmé a to, že i to největší zabezpečení, které má chránit osobní data uživatelů, lze bez větších komplikací prolomit, což samozřejmě velmi nepříjemně reaguje na celou situaci ohledně bezpečnosti dat na Internetu či síti ve spojitosti s konzolemi.

---

⁷⁷ SEYBOLD, Patrick. Settlement in George Hotz Case. *Playstation.Blog* [online]. 11.4.2011, [cit. 17.4.2011]. Dostupný z WWW: <http://blog.us.playstation.com/2011/04/11/settlement-in-george-hotz-case/?utm_source=twitter&utm_medium=social&utm_campaign=george_hotz_041111>

⁷⁸ Více o této organizaci na: <https://www.eff.org/about>

⁷⁹ HOTZ, Georg. \$10,000 to the EFF. *Http://geohotgotsued.blogspot.com* [online]. 16.4.2001, [cit. 17.4.2011]. Dostupný z WWW: <<http://geohotgotsued.blogspot.com/2011/04/10000-to-eff.html>>

⁸⁰ SHILOV, Anton. Sony Sells 50 Millionth PlayStation 3 Game Console.. *XBit* [online]. 15.4.2011, [cit. 17.4.2011]. Dostupný z WWW: <http://www.xbitlabs.com/news/multimedia/display/20110415100811_Sony_Sells_50_Millionth_PlayStation_3_Game_Console.html>

⁸¹ KOČI, Mirek. Sony má problém, hackeři ukradli údaje milionů uživatelů sítě PlayStation. *PCTUNNING* [online]. 27.4.2011, [cit. 28.4.2011]. Dostupný z WWW: <<http://pctuning.tyden.cz/component/content/article/1-aktualni-zpravy/20876-sony-ma-problem-hackeri-ukradli-udaje-milionu-uzivatelu-site-playstation>>.

4.3 Porušování autorských práv v rámci filmového průmyslu v návaznosti na soudní spory a judikaturu

Filmové pirátství datuje své počátky od zrodu prvních videokazet a následně i DVD či Blu-ray disků. První nelegální kopie záznamů na videokazetách začaly vznikat zejména v průběhu 80. a 90. let, kdy pomocí jednoduchého propojení mezi dvěma videorekordéry bylo možno nakopírovat celý obsah, včetně obrazu, zvuku či titulek. Díky nízkému datovému toku a malému rozlišení, tyto kazety nedosahovaly takřka žádné kvality a dabing prostřednictvím jednoho „speaker“ je dnešní generaci DTS či 5.1 zvuků⁸² více jak úsměvná.

S postupným rozvojem videokazet opětovně vyvstala otázka, jestli je kopírování, případně nahrávání na tyto video nosiče v právním slova smyslu legální. Celá situace se vyřešila až na základě soudní kauzy známé jako Sony Corp of Am. V. Universal City Studios, Inc⁸³, kdy výrobce videorekordéru v tomto případě nemůže být nijak odpovědný za skutečnost, že si lidé na jeho výrobky nahrávají nebo kopírují díla chráněná autorským právem. Tento fakt je odvozen od dobré víry a zejména převyšujícím „dobrým“ účelem přístroje nad negativním hlediskem. Dle mého názoru je tato argumentace zcela správná a logická, již z důvodu nemožnosti úplné izolace média od prepisování nebo určité formy kopírování.

4.3.1 Filmy nahrané v kinosále

Vývoj videokamer znamenal obrovský vzestup nelegálních kopií, zejména natočených v rámci projekce filmu v kině. I když kvalita nedosahuje takřka žádné kvality, pirátská komunita stále vydává tyto „RIPY“⁸⁴ na Internetu, kde jsou volně ke stažení. První reakce na toto jednání vzešlo ze sněmu provozovatelů multiplexů a kin, kdy v mnoha biografech světa je přímo zakázáno vnášet či jakkoliv manipulovat s přístroji, které mají ve svých funkcích nahrávání či možnost audio či video záznamu. S tímto rozhodnutím se zvedla vlna nevole, i

⁸² Více na: CRAWFORD, Charles G. *Velký průvodce DVD* [online]. Praha : Grada, 2007 [cit. 28.4.2011].

Dostupné z WWW:

<http://books.google.cz/books?id=we80ljLuh2oC&pg=PA114&dq=DTS&hl=cs&ei=nWcGTo3zK4ir-gb2odT4Bg&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=2&ved=0CDQQ6AEwAQ#v=onepage&q=DTS&f=false>

⁸³ Odkaz na celou kauzu uveden již výše: Viz rozhodnutí Supreme Court of the United States of America ze dne 18.1.1984, 464 U.S. 417, (SONY CORPORATION OF AMERICA A ET AL. v. UNIVERSAL CITY STUDIOS). [online]. [cit. 2011-5-22].

⁸⁴ Přehled jednotlivých formátů filmů na: Pirated movie release types. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 11.5.2006, last modified on 8.6.2011 [cit. 28.4.2011]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Pirated_movie_release_types>

proto je tento zákaz modifikován v podobě upozornění, že video záznam právě sledovaného filmu je trestný a případná viník může být obviněn orgány činných v trestním řízení.

Zřejmě průlomovým rozsudkem v rámci České republiky je příběh Josefa Šubra z Teplicka, který prostřednictvím své kamery natočil celovečerní film pojednávající o známé kreslené rodince ze Springfieldu, Simpsonovi. Během několika málo hodin byl zmíněný film nahrán na stovky serverů, kde si jej uživatelé mohli bez jakýchkoliv problémů stáhnout a následně film sledovat.

Reakce České protipirátské unie na sebe nenechala dlouho čekat a viníka celé akce vypátrala. Společnost BontonFilm, která vlastní autorská práva k filmu Simpsonovi ve filmu, vyčíslila celou škodu na zhruba pět a půl miliónů, což by pro mladíka zřejmě byla naprosto „likvidační“ pokuta. Po několika soudních líčeních ale obě strany dospěly k určitému kompromisu v podobě pokuty sto padesát tisíc korun, dále Josef Šubr přislíbil svou účast v tzv. preventivních akcích, které mají sloužit jako odstrašující příklad pro případné další „kameramany“⁸⁵. Tato situace s celou internetovou komunitou zřejmě otřásla, proto se v rámci několika dnů rozrostla velká skupina příznivců, kteří dokonce pro mladého studenta chtěli vytvořit určitou modifikaci veřejné sbírky ve výši celé částky odškodnění, tedy 150 tisíc korun⁸⁶. Tento projev vděku ale později Josef Šubr odmítl, ale i tak to byla ukázka, jak je celá „pirátská i protipirátská“ komunita stmelena a jaký je vlastně názor společnosti na obranu distributorů a majitelů autorských práv v rámci filmové scény.

Soudní spor ale neodradil ani další návštěvníky multiplexových kin, a proto i několik dnů po premiéře biografického filmu o životě slavného zpěváka Michael Jackson's This Is It se jeden divák pokusil celý film nahrát. I když se jej promítači snažili zneškodnit s pomocí slzného plynu, část natočeného materiálů se divákovi podařilo smazat, a proto konečná částka odškodnění musí být modifikována. Další případ se stal v Libereckém kraji, kde se mladík pokoušel nahrát stejný film na svůj mobilní telefon. Ke svému činu se ale při odebrání telefonu ihned přiznal. Česká protipirátská unie v souvislosti s těmito případy ihned vydala tiskové prohlášení, ve kterém přímo nabádá, ať se případní uživatelé takového jednání vyvarují, jinak jim může v konečném důsledku hrozit trest odnětí svobody až na dva roky, peněžitý trest do pěti miliónů korun či trest propadnutí věci⁸⁷.

---

⁸⁵ KŘIVKA, Vladimír. Filmový průmysl boduje, padají tresty za natáčení v kině. *Týden* [online]. 12.1.2008, [cit. 30.4.2011]. Dostupný z WWW: <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/filmovy-prumysl-boduje-padaji-tresty-za-nataceni-v-kine_38479.html>

⁸⁶ MACICH, Jiří. Sbírka pro potrestaného autora kinoripu?. *Lupa.cz* [online]. 14.1.2008, [cit. 30.4.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/zpravicky/sbirka-pro-potrestaneho-autora-kinoripu/>>

⁸⁷ *Česká protipirátská unie* [online]. 30.10.2009 [cit. 2.5.2011]. Král popu je pro piráty je neodolatelným úlovkem. Dostupné z WWW: <<http://www.cpubfilm.cz/press.html#22.10.2009>>

Zatím posledním pokusem o natočení filmu v rámci České republiky byl snímek *Bathory*, kdy se mladá dívka pokusila zachytit celý film na svůj fotoaparát. Na trestné jednání dívky ale upozornili sami diváci a dívka ihned z kina utekla⁸⁸. Tento fakt naopak dokazuje, že i divákům takovéto jednání není lhostejné, i když mnozí s těmito „piráty“ sympatizují.

4.3.2 TorrentSpy

Samozřejmě největší škodu na ušlých ziscích z filmů ale hackeři a uploadeři způsobují v rámci distribuce DVD a Blu-ray filmů na internetu. Díky modernizaci internetové připojení v návaznosti na rychlost uploadu a downloadu není problém pro uživatele na internetové stránky umístit soubor o velikosti i několik gigabitů během několika málo desítek minut. Tento fakt pouze nahrává celé pirátské komunitě, a proto se šíření nelegálních dat stalo poměrně výnosným způsobem pro specializované skupiny. Snaha organizací chránících autorská práva se odrazila v poslední době zejména v kauze MPAA versus TorrentSpy. Firma Valence Media, která provozuje server TorrentSpy, byla totiž uznána vinnou z porušování copyrightu na tisících filmech, přičemž jí byla uložena pokuta ve výši více jak 111 miliónů dolarů, což v přepočtu znamená částku 1,8 miliardy českých korun.

Celková částka odškodnění byla vypočítána na základě jednoduché rovnice, kdy TorrentSpy má zaplatit za každý z 3 699 filmů a episod TV seriálů sumu 30 000 amerických dolarů. Organizace MPAA byla rozsudkem velmi potěšena, protože takto velká pokuta ještě v historii rozsudků týkajících se nelegálních dat nebyla vyslovena, ale hlavním přínosem bylo vytvoření precedentu v rámci amerického právního systému. Soudkyně v tomto případě vzala v potaz argumentaci žalobce, tedy organizace MPAA, kdy dle jejich tvrzení, server TorrentSpy během celého šetření ničil důkazy, čímž zamezil spravedlivému průběhu soudního řízení, a proto mu byla ustanovena tak velká pokuta. Zejména se server snažil odstranit ze své databáze IP adresy svých nejvíce „přispívajících“ uživatelů. Dále se pokoušel měnit či smazat adresáře vedoucích k názvům copyrightem chráněných titulů, příspěvky, které ve svém obsahu naváděly a zobrazovaly postup ke stažení takto nelegální dat, stejně jako IP⁸⁹ adresy a jména moderátorů fóra. Server za toto jednání již několik měsíců před konáním hlavního líčení opakovaně dostal pokutu ve výši 30 000 amerických dolarů a dále byl poučen, aby od takového jednání ihned opustil.

---

⁸⁸ BARTOŇ, Martin. Diváci zmařili pirátské natočení filmu *Bathory* v kině. *DIIT.CZ* [online]. 15.7.2008, [cit. 2011-05-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.diit.cz/clanek/divaci-zmarili-piratske-natoceni-filmu-bathory-v-kine/24838/>>

⁸⁹ Více o podstatě IP: http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_Protocol

Příkazy soudu dále směřovaly k povinnosti TorrentSpye zaznamenávat aktivitu jejich uživatelů (včetně IP adres) a data následně předat organizaci MPAA. Server má ale ve svých podmínkách ochrany soukromí stanoveno, že nikdy nebude bez souhlasu uživatelů sledovat jejich činnost. Soud argumentuje zejména tím, že server uchovává informace o svých uživatelích v rámci své operační paměti. Dle podkladů by na této paměti měly být uchovávány data i šest hodin stará a tyto archivy by mohly mít klíčový vliv na vyřešení celého případu. TorrentSpy se vůči takovému jednání ihned ohradil a poukazoval, že dle tvrzení soudkyně by měl uchovávat data, která ještě nejsou ve své podstatě vytvořena. Soudkyně však tvrdí, že po serveru chce data pouze již existující, tedy uložena v rámci RAM disku⁹⁰. Tento příkaz, potažmo celý rozsudek ve sporu značný vliv na budoucí rozhodování soudu v americkém soudním systému, protože byl vytvořen poměrně nebezpečný precedent pro šířitele nelegálního obsahu, který prakticky postaví právní doložky mnoha webových stránek o ochraně soukromí na nedůvěryhodnou úroveň⁹¹.

Pro server tento rozsudek znamenal naprostou devastaci a počátkem roku 2008 byla činnost TorrentSpy zcela ukončena a to i z důvodu, že provozovatelům serveru bylo v rámci rozsudku přikázáno, že se již nadále nemohou vykonávat úkony, které by svou povahou byly podobné tomu, co již dělali v rámci databáze TorrentSpy.

4.3.3 Expendables

Americké soudy v současné době řeší i další případy nelegálního sdílení dat v podobě šíření filmu s podtitulem Expendables (český název Postradatelní), kdy byla podána žaloba zahrnující více jak 6 500 nespecifikovaných osob dle jejich IP adresy (dle nejnovějších informací by se mohlo jednat o více jak 23 322 IP adres). Hlavním problémem v rámci celého případu bude možnost identifikace jednotlivých uživatelů prostřednictvím IP adres v návaznosti s prokázáním viny. United States Copyright Group v žalobě požaduje zaplacení 2 000 amerických dolarů každým uživatelem, jinak bude následovat soudní líčení, kdy by se celková hodnota odškodnění mohla vyšplhat k částce 150 000 dolarů. Na základě jednoduchého výpočtu se tedy dostaneme k částce převyšující 47 miliónů dolarů pouze na základě vyrovnání. Při součtu s celkovými celosvětovými tržbami filmu v hodnotě 300 miliónů by se zcela jistě jednalo o nejvýdělečnější film všech dob, který by porazil i fantasy

---

⁹⁰ JEŽEK, David. TorrentSpy prohrál, zaplatí 111 miliónů dolarů . *DIIT.CZ* [online]. 9.5.2008, [cit. 3.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.diit.cz/clanek/torrentspy-prohral-zaplati-111milionu-dolaru/24284/>>

⁹¹ SANDOVAL, Greg. MPAA accuses TorrentSpy of concealing evidence. *CNET NEWS* [online]. 11.6.2007, [cit. 3.5.2011]. Dostupný z WWW: <http://news.cnet.com/8301-10784_3-9727965-7.html>

snímek Avatar a to dokonce o několik tříd⁹². Celá situace se na jedné straně zdá velmi absurdní, ale dle prohlášení organizace United States Copyright Group se jedná primárně o kampaň, která má budoucí uživatele vyhledávačů torrent souborů donutit přestat s takto nelegálním jednáním.

4.3.4 Zediva

Nejen filmy sdílené na veřejně dostupných serverech jsou trnem v oku organizaci MPAA. Společnosti WTV Systems se zřejmě podařilo najít skulinku v jinak propracovaném soudním systému Spojených států amerických, kdy pod značkou Zediva⁹³ na stejnojmenném webu provozuje půjčovnu DVD nosičů. Celý systém půjčovny ale funguje tak, že si nejdete vypůjčit daný titul přímo do prodejny, ale film Vám je přenášen prostřednictvím internetového spojení mezi vzdáleným serverem, kde je film uložen a Vaším počítačem. Hlavní předností celého systému je fakt, že si titul může přehrát pouze jediný zákazník, který na to má lhůtu 14 dnů, přičemž jednorázové použití je omezeno pouze na 4 hodiny, maximální promlka mezi scénami (pauza) může být pouze hodinová. Následně se DVD vrací zpět a zákazník má možnost si jej opětovně během dané 14-ti denní pauzy bezplatně půjčit. Půjčovna disponuje pouze několika kusy kopií, proto je půjčení filmu poněkud omezeno, ale služba je placená, kdy půjčení jednoho titulu vyjde zhruba na necelé dva dolary, při půjčení většího množství DVD zhruba na jeden dolar. Půjčit si lze jakýkoliv titul, který již vyšel v rámci distribuce.

Hlavní předností celého systému je fakt, že služba funguje stejně jako DVD půjčovna, ale pouze přes internet, což společnosti šetří náklady na personál a technické zabezpečení. Koncový uživatel v tomto případě potřebuje pouze internetové připojení a určitý „flash“ přehrávač. Princip je založen na streamu dat k uživateli, ale s omezeními tak, jak je známe z videopůjčoven. MPAA ale s tímto způsobem půjčení titulů striktně nesouhlasí a na Zedivu podala žalobu. Organizace tvrdí, že Zediva nelegálně streamuje obsah zákazníkům, aniž by k takovému úkonu měla licenci. Zediva na celou situaci reaguje argumentem, že jde pouze o klasickou půjčovnu, která je v rámci Spojených států amerických od takovýchto poplatků osvobozena. Server Zediva na celou situaci následně reaguje prostřednictvím tiskového prohlášení, ve kterém uvádí následující argumenty:

---

⁹² ERNESTO. 23,322 Expendables Downloaders Accused in BitTorrent's Biggest Lawsuit. *TorrentFreak* [online]. 10.5.2011, [cit. 12.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://torrentfreak.com/23322-expendables-downloaders-accused-in-bittorrents-biggest-lawsuit-110510/>>

⁹³ Více o tom, jaké funkce Zediva má: <http://www.zediva.com/faq>

„Obchody a služby, které půjčují DVD, si nepotřebují obstarávat licenci od vlastníků autorských práv. Je to proto, že videopůjčovny si kupují originální DVD, u nichž autorské právo dovoluje půjčování. Autorský zákon pochopitelně nedovoluje vytvářet kopie takových DVD, pro tuto činnost už je licence vyžadována.

Zediva má ve své správě v datovém centru v Silicon Valley řadu skutečných DVD přehrávačů se skutečnými DVD médii.

Uživatel prostřednictvím systému Zediva používá zapůjčené DVD stejně jako při zapůjčení skutečného DVD. Může se posunovat vpřed, vzad, pozastavit přehrávání a podobně. Uživatel si nemůže prostřednictvím systému Zediva stáhnout film z DVD či udělat jeho kopii. A stejně jako při skutečném zapůjčení DVD musí uživatel počkat, pokud má toto DVD zapůjčené jiný uživatel.

Není v tom žádný trik či mystifikace, systém má stejná omezení jako běžné půjčování DVD. Pokud si uživatel půjčí DVD spolu s přehrávačem Zediva, má během přehrávání (zapůjčení) plnou a jedinečnou kontrolu jak nad přehrávačem, tak i samotným diskem. Pouze on může stisknout „Play“ nebo „Pause“ a podobně, pouze on na svém monitoru vidí výstup z DVD přehrávače.

Co se týče údajné veřejné produkce, nejde o nic víc než přehrávání DVD v domácím prostředí. To, co říkají studia, že by natažení delšího kabelu mezi DVD přehrávačem a uživatelem sedícím před obrazovkou ve svém soukromí představovalo veřejnou produkci, jde proti zdravému rozumu⁹⁴.“

Zediva si ve svém prohlášení zcela uvědomuje mezeru, která v rámci amerického soudního systému s nástupem DVD vznikla a plně využívá svých práv. Bohužel autorsky chráněná díla v rámci České republiky stále podléhají přísné kontrole a půjčování v takovéto formě je přísně zakázáno, zatímco dle memoranda Zedivy lze DVD nosiče a její šíření využívat i v rámci komerčního prostoru. Argumentace je dle mého názoru zcela správná, na druhou stranu zde jde stále o streamovaný obsah, který „putuje“ od poskytovatele ke koncovému uživateli bez fyzického vypůjčení nosiče. Vyřešení celého sporu alespoň poskytne určité mantinely a hranice, které vymezí, zda-li je komerční využití těchto medií (stejně jako Blu-ray disků) v právním slova smyslu legální či ne.

Situace kolem filmových titulů jak v rámci kina či DVD nosičů je v současné době velmi nepřehledná a několik dalších let snad stanoví pevné „mantinely“ mezi legalitou a

---

⁹⁴ Porovnání s komparací serveru Wired: SINGEL, Ryan . Is Zediva's New-Release Movie Streaming Service Legal?. *WIRED* [online]. 23.4.2011, [cit. 12.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.wired.com/threatlevel/2011/03/zediva-copyright/>>

nelegálním užívání bez souhlasu autorských práv. Hlavní úloha nyní spočívá zejména na soudním aparátu, který musí ve svých rozhodnutích jasně stanovit dané hranice. Pirátská scéna je stále více konsolidována a zejména tvořena profesionálními týmy, které mezi sebou soupeří o prvenství v rámci release určitého filmu, hry či programu. Společnosti, vlastníci autorská práva, se snaží vynalézt či vylepšit možnosti ochrany těchto děl, ale díky velké adaptaci a šikovnosti hackerů v podstatě nemají šanci a jediná obrana spočívá v přísné prevenci a exemplárních potrestáních nejen velkých skupin, ale i jednotlivců, kteří například daný film natočí a umístí jej na volně přístupné servery na internetu.

4.4 Problematika veřejných datových úložišť v souvislosti s rozhodnutími soudů a judikaturou

Po mnoholeté stagnaci mezi torrent soubory a P2P servery, uživatelé začali směřovat k odlišné formě sdílení, kterými jsou tzv. veřejná datová úložiště. Tyto úložiště fungují na jednoduchém principu: Vy si ze svého počítače nasdílíte daný soubor (je zcela irelevantní o jaký soubor se jedná, jediným daným omezením je zpravidla datová velikost), tyto data se na server uloží a vy je můžete prostřednictvím odkazů „nabízet“ ke stažení ostatním uživatelům. Technologicky je celý postup daleko složitější, ale pro zjednodušení je tento popis naprosto postačující. Problém samozřejmě nastává v tom okamžiku, kdy dojde k faktickému sdílení obsahu (zpravidla díla chráněna autorským zákonem) pro širokou veřejnost.

4.4.1 Rapidshare

Zřejmě prvním průlomovým serverem v minulé dekádě byl server rapidshare.com. Díky inovativnímu systému a jednoduché registraci se stal během několika měsíců jasným leaderem na poli datových úložišť. Přívětivý systém odměn, kdy za určitý počet stažení Vámi uploadovaného souboru, jste obdrželi body, které po určitém počtu vyústily v kredit, využitelný pro další měsíce na stahování. Tento fakt dal pouze základ pro nekontrolované šíření nelegálního obsahu mezi miliony uživatelů a rodnou půdu pro počítačové pirátství. Odezva organizací, zabývajících se ochranou autorských práv, na sebe nenechala dlouho čekat. Na základě rozhodnutí německého soudu bylo ustanoveno, že kontrola nelegálního obsahu je ze strany serveru Rapidshare nedostatečná a její filtrační systém je tedy značně nedokonalý. Rapidshare využívající MD5 hash filtr, aby odhalil již dříve smazaný obsah (na

samotném oddělení pro odhalování nelegálního obsahu na serveru pracuje šest lidí na plný úvazek), je dle rozhodnutí soudu zcela nedostatečný zejména ve skutečnosti, kdy se uživatelé pouze přestěhují či změní svého poskytovatele internetu a filtr již nové porušení zákona nemůže odhalit. Dále soudní rozhodnutí poukazuje a navrhuje server pro aktivní kontrolu před vystavením a to tak, že by server měl pravidelně kontrolovat, zda nějaký podobný či identický obsah už nebyl označen jako pirátský a navíc je váže povinnost uchovávat data přihlášení a IP adres svých uživatelů, což ale opět hraničí s podmínkami ochrany uživatelů serveru, se kterými při registraci museli souhlasit.

Proti serveru brojí i vydavatelé knih (jmenovitě to jsou Bedford, Freeman and Worth Publishing Group, Cengage Learning, Elsevier, John Wiley & Sons, The McGraw-Hill Companies a Pearson Education), kterým se podařilo prostřednictvím předběžného opatření vydaného u Okresního soudu v Hamburku zabránit ilegálnímu sdílení svých 148 autorsky chráněných děl z řad knih, které byly citovány v žalobě. Rapidshare je na základě tohoto rozhodnutí povinen monitorovat svůj portál a zajistit, aby se takováto díla na server vůbec nedostala a uživatelé je nemohli za žádnou cenu stahovat. V opačném případě se vystavuje nebezpečí v podobě finanční pokuty ve výši až 250 000 euro za každé autorské dílo (myšleno, za porušení autorskoprávní ochrany na každém jednotlivém díle). S tímto problémem ale vyvstává naprosto technicky nemožná věc a to mazání každého obsahu, v tomto případě i zaheslovaného, což by kompletně popíralo smysl celého serveru. Stačí, aby uživatel nahrál výše uvedené, autorsky chráněné dílo, na server pod jiným jménem, prostřednictvím archivu a Rapidshare okamžitě hrozí pokuta. Server na toto rozhodnutí reagoval velmi podrážděně a argumentace k celému problému byla velmi zajímavá: „*Autorské zákony byly vytvořeny pro svět fyzických produktů, kde ochrana nekoliduje s právem na soukromí miliónů lidí. Ve světě internetu preventivní kontrola nahrávaných souborů vede k porušování ochrany osobních dat monitorováním soukromé komunikace lidí, kteří nebyli obviněni z provádění něčeho špatného. Je potřeba diskutovat o rovnováze mezi ochranou autorských práv a ochranou osobních dat*⁹⁵.“

Naprosto odlišnou kvalifikaci celého konceptu Rapidshare ale podal United States District Court of California. Ve sporu mezi společností Rapidshare a Perfect 10 (firma zabývající se distribucí pornofilmů a další erotických materiálů) se soud opětovně musel

---

⁹⁵ Z anglického originálu: "Copyright law was made for a world of physical goods, where prevention does not interfere with the privacy rights of millions of people," said the spokesperson. "In the internet age, prevention like preemptive control of uploads naturally leads to the violation of the data privacy of millions of other users, that have not even been suspected of any wrong doing, by monitoring their private communication uvedeného na: KOLOWICH, Steve. A Win For Publishers .*insidehighered* [online]. 24.3.2011, [cit. 15.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.insidehighered.com/news/2010/02/24/publishers>>

zabývat problematikou porušování autorských práv a to zejména v tom ohledu, že Rapidshare poskytuje volně ke stažení několik desítek porno filmů a klipů bez souhlasu jejího distributora, tedy společnosti Perfect 10. Soud se v tomto případě přiklonil na stranu poskytovatele datového úložiště a v odůvodnění rozsudku zejména poukazyval na skutečnost, že služba Rapidshare je primárně „filehosting“⁹⁶, nikoliv porušovatel autorských práv, jak se domáhal žalobce, a jako taková nemůže být zodpovědná za ukládaný obsah na jejím serveru. Pro společnost Rapidshare i další poskytovatele datových úložišť byl tento rozsudek více než potěšující i díky skutečnosti, že ve stejném časovém úseku to byla další vyhraná „bitva“ na poli veřejných datových úložišť versus organizace chránící autorská práva⁹⁷.

Druhý zmiňovaný spor souvisel se společností Capelight Pictures⁹⁸, která opětovně apelovala na porušování autorských práv svých filmových děl na server Rapidshare. Soud se ale opětovně přiklonil na stranu poskytovatele a to i díky velice úzkému spojení služby se zábavním průmyslem, kdy švýcarská společnost již řadu měsíců likviduje uživatelské účty na základě svých podmínek použití a to zejména z důvodu opětovného porušení autorských chráněných obsahu bez souhlasu majitelů těchto práv. Navíc společnost prosazuje nový koncept, kdy by prostřednictvím jejích serverů mohl být šířen autorsky chráněný obsah legálně a to v přímé kooperaci se zábavním průmyslem, tedy filmovými a hudebními společnostmi. Celý systém by mohl fungovat na principu jednoduchých odkazů na legální stahování a zároveň velice přísné prevenci proti nelegálnímu obsahu, který bude bez milosti mazán z úložiště. Platforma má ve své podstatě zajímavý nápad, řada uživatelů ale s tímto konceptem souhlasit zcela určitě nebude a započne migrace na jiný, méně „hlídaný“ server než je služba Rapidshare⁹⁹.

4.4.2 Hotfile

Samozřejmě nejen Rapidshare se potýká se žalobami, podobným útokům čelí i server Hotfile.com. Investiční společnost Liberty Media podala začátkem roku 2011 žalobu na americký Hotfile, což je veřejné datové úložiště, pracující na stejném principu jako Rapidshare či české služby uloz.to, czshare a další. Společnost Liberty Media vlastní

---

⁹⁶ V překladu se jedná o poskytnutí určitého prostoru na serveru pro přístup dalším uživatelům k těmto datům
⁹⁷ US Court: RapidShare Not Guilty of Copyright Infringement. *TorrentFreak* [online]. 20.3.2011, [cit. 15.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://torrentfreak.com/rapidshare-not-guilty-of-copyright-infringement-us-court-rules-100520/>>

⁹⁸ Více o této organizaci: <http://www.capelight.de/>

⁹⁹ Rapidshare Aims To Convert Pirates Into Customers. *DCHublist.com* [online]. 20. 3. 2011 [cit. 18.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.dchublist.com/article/483>>

obchodní podíly například v Time Warner či Viacom, ale také drží některé 100 % podíly malých společností zabývajících se filmovým průmyslem. Liberty dle prohlášení v žalobě, nalezla více jak 2400 odkazů na síti Internet, které mohou vést k více jak 800 děl na serveru hotfile.com. Společně se žalobou na tento server ovšem požaduje i potrestání jejich tisícovky uživatelů, kteří přispívali v podobě uložení a následného šíření nelegálního obsahu. Liberty ve své žalobě požaduje částku 150 000 americký dolarů za každé dílo, celkem tedy 120 miliónů amerických dolarů. Žaloba zejména směřuje na fakt, že server nechává uživatele volně ukládat jakýkoliv obsah a navíc je díky systému odměn za upload motivuje k většímu šíření těchto dat. Navíc zpochybňuje existenci celé společnosti, protože její šéf Anton Titov je Rus, jehož pobyt může být v Bulharsku, Nizozemí či Floridě. Služba Hotfile fyzicky ve Spojených státech amerických dostupná není. Hostingový server Lemuria Communications je tak zřejmě veden pod Titovem. Registrován je pod jiným jménem a servery jsou uloženy v Texasu a Floridě¹⁰⁰. Soudní líčení ještě neskončilo, ale na základě předchozích rozhodnutí ve sporech serveru Rapidshare, by se soud měl přiklonit na stranu služby hotfile, a to i z důvodu, že v rámci svého rozhraní poskytuje možnost uživatelů hlásit nelegální obsah prostřednictvím předvoleného formuláře¹⁰¹.

4.4.3 Česká veřejná datová úložiště

V rámci České republiky je v současné době situace poněkud odlišná. Veřejná datová úložiště se postupem času začínají rozrůstat, ale ještě nebyla podaná žádná legální žaloba proti takovému poskytovateli. Dle výše zmíněných rozborů by ale čeští poskytovatelé služeb měli daleko složitější situaci. I když většina serverů má v rámci své databáze ochranný mechanismus v podobě protokolu o hlášení nelegálního obsahu, stále více úložišť disponuje možností oficiálního vyhledávání ve své databázi. Tato služba dává uživateli nekonečné možnosti dohledání jakéhokoliv souboru, přičemž se Vám zobrazí nejen jméno souboru, ale i detailní informace jako: typ souboru, datová velikost či dokonce náhled kvality (tato funkce je rozšířena zejména u filmových snímků). Tento fakt by mohl být výrazným vodítkem soudu pro řešení takto vzniklých sporů, protože již z podstaty věci je jasné, že výše zmíněná funkce je primárně určena pro vyhledávání nelegálních souborů. Situace s veřejnými datovými úložišti v návaznosti se sdílením nelegálního obsahu se bude stále zhoršovat, proto je zřejmě

---

¹⁰⁰ VÁCLAVÍK, Lukáš. Filmová studia žalují Hotfile, chtějí peníze za stahování. *CNNEWS* [online]. 20.1.2011, [cit. 18.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.cnews.cz/na-hotfilecom-jeho-1000-uzivatelu-i-webhosting-byla-podana-zaloba>>

¹⁰¹ Formulář je dostupný na adrese: <http://hotfile.com/reportabuse.html>

pouze otázkou času, kdy nastanou první žaloby a následně rozhodnutí soudu, které vytvoří mantinely a podají vodítka pro další rozhodování v takto složitých sporech.

4.5 Problematika veřejných diskusních fór v návaznosti na soudní spory a judikaturu

V rámci odpovědnosti provozovatelů diskusních fór a odpovědnosti provozovatelů digitálních úschoven se již musíme řídit zákonem o některých službách veřejnosti¹⁰², který definuje tzv. „odpovědnost poskytovatele služby za ukládání obsahu informací poskytované uživatelem.“ Daná odpovědnost je koncipována na základě provedení legislativy Evropského společenství, zejména směrnic Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES o některých aspektech služeb informační společnosti. Na základě ustanovení zákona o některých službách veřejnosti je přímo odpovědný poskytovatel za obsah informací uložených na žádost uživatele, ale pouze v zákonem stanovených taxativních případech jako například:

a) mohl-li vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo

b) dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací.

Zcela základní problematika ale spočívá v ustanovení § 6, kdy poskytovatel služeb není povinen dohlížet na obsah jimi přenášených nebo ukládaných informací ani nijak aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah informace. Na druhou stranu pokud takovýto odkaz prokazatelně najde, je povinen jej smazat, jinak by se mohl domáhat porušení obecné zásady dle občanského práva a to nikomu nepůsobit škodu dle § 415 občanského zákoníku. Provozovatelé těchto boardů často výše zmíněné paragrafy koncipují do podmínek užívání v rámci samotné registrace, aby se vyvarovaly případných střetů zejména s Českou protipirátskou unií.

V návaznosti na tento fakt se vyvinul velmi zajímavý případ serveru warforum.cz¹⁰³, po kterém požadovala Česká protipirátská unie okamžité ukončení činnosti tohoto boardu. Tento fakt zněl ale poněkud absurdně již od samého počátku, protože fórum v současné době disponuje více jak půl milionem registrovaných uživatelů a takřka devíti miliony příspěvků od

¹⁰² Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰³ Bližší informace o serveru na: <http://www.warforum.cz>

uživatelů. I díky těmto faktům se fórum dostalo na pomyslný vrchol, a proto s ním jsou také spojovány přední kauzy zabývající se sdílením nelegálního obsahu. Po rychlé ofenzivě ČPU¹⁰⁴ se ale tato organizace musela stáhnout do defenzivy a její nový požadavek směřoval ke smazání filmových titulů. Daný požadavek ale během několika měsíců vzal opětovně za své, kdy byly hyperlinky daných filmů ke stažení opětovně doplněny a i nadále jsou k dispozici ke stažení¹⁰⁵.

Konstruktivně zajímavé vysvětlení k celé situaci kolem warforum.cz podal její majitel, Radek Bradač, který se k nelegálním činnostem na fóru vyjádřil takto: „*Naše fórum nenabízí ani kb čehokoli nelegálního. Nestáhnete u nás ani kb hudby, ani vteřinu filmu, ani jeden software. Nejsou zde žádné cracky, žádné serial number. Nic. Jen text, nic než text. A je sdílení textu trestné? Jediný, kdo na této situaci opravdu vydělává a přitom je poskytovatelem prostoru pro download jsou sharingové firmy, rapidshare, filefactory, nahraj, hellshare a podobně. To jsou ti, kteří žijí a vydělají díky warezu*¹⁰⁶.“

Situace kolem warez boardů je opravdu zapeklitá, díky nekomplexnosti právní úpravy a přísnosti v rámci celého pojetí fór je v podstatě legální poskytovat prostor uživatelům k volnému šíření nelegálních dat s tichým přihlížením poskytovatele, jenž se schovává za zákon.

---

¹⁰⁴ ČPU- česká protipirátská unie

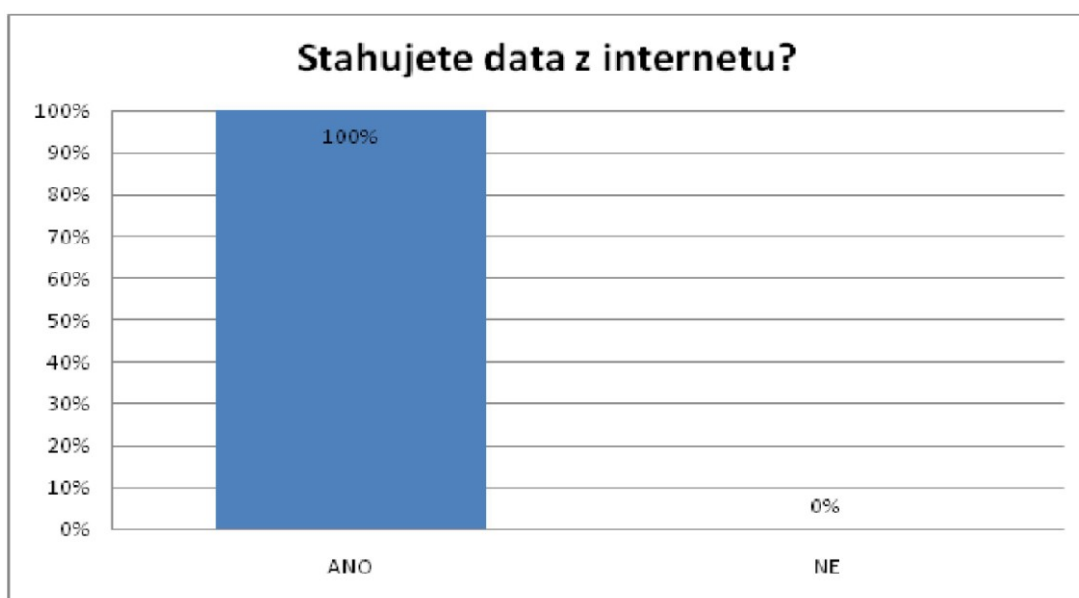
¹⁰⁵ *Console-Forum.net* [online]. 18.5.2009 [cit. 25.5.2011]. Warforum- konci?. Dostupné z WWW: <<http://console-forum.net/archive/index.php/t-56188.html>>

¹⁰⁶ Radek Bradač: Na Warforum.cz není nic nelegálního. *Objevit.cz* [online]. 24.2.2010, [cit. 25.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://objevit.cz/radek-bradac-na-warforumcz-neni-nic-nelegalniho-god-mr-brady-t475>>

5. Dotazník zpracovaný v návaznosti na společensko-sociální situaci a právní předpisy autorského práva v rámci České republiky

Následující kapitola se soustřeďuje na snad největší důkaz vnímání autorského práva v rámci společnosti a konečně i názor uživatelů internetu na počítačové pirátství jako takové. Vybraných sto jedinců odpovídalo na různorodé otázky, týkající se komplexního pojetí internetového pirátství. Konečné výsledky jsou doplněny komentáři navazující na odpovědi.

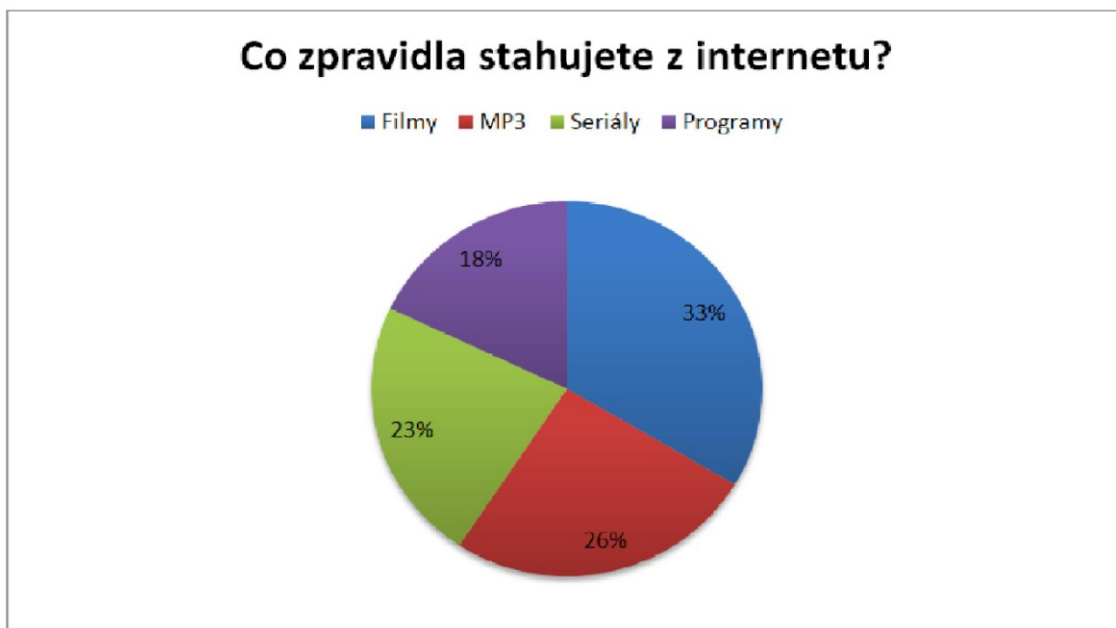
Otázka č. 1

Zřejmě esenciální otázka pro analýzu dalších odpovědí směřovala ke stahování dat z internetu. Všichni uživatelé uvedli, že data z internetu stahují, což dokazují například i průzkumy jednotlivých poskytovatelů úložišť (například dne 22.2.2011 bylo na serveru czshare.cz staženo více jak třicet dva tisíc souborů a přeneseno celkově zhruba devatenáct gigabytů souborů¹⁰⁷).

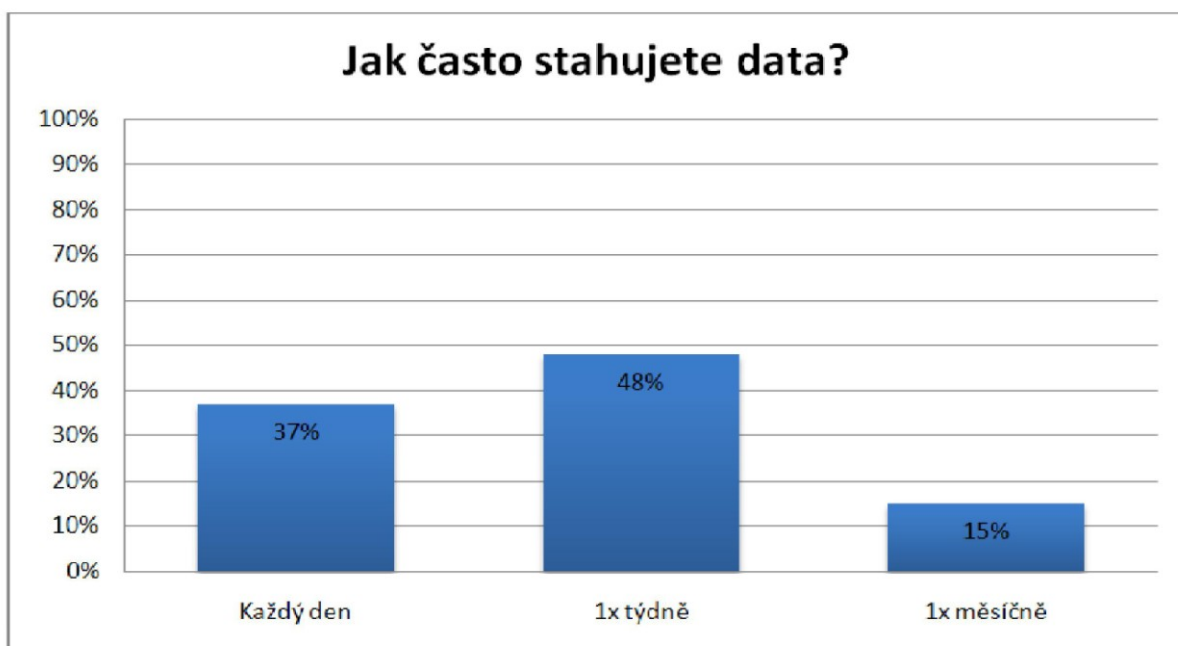
¹⁰⁷ Fakt zjištěn na základě údajů serveru czshare.com

Otázka č. 2

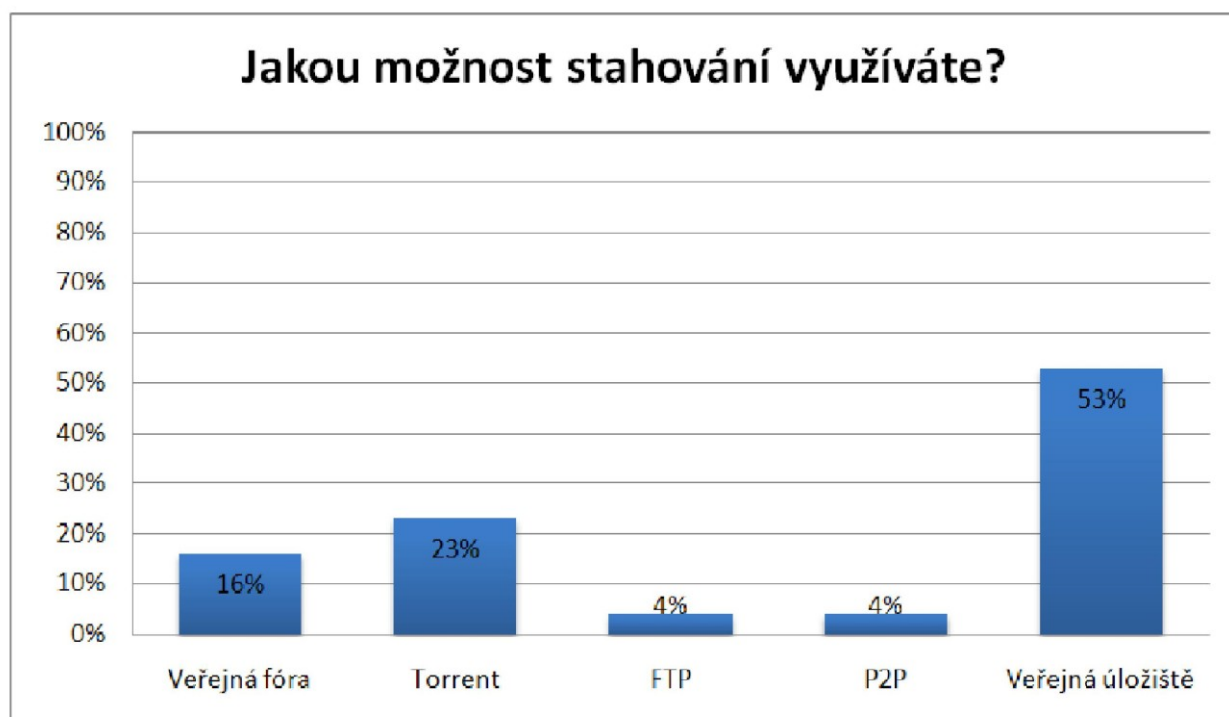
Tento koláčový graf již poukazuje na různorodost stahování obsahu z internetu. Řada uživatelů „downloaduje“ všechny výše stanovené formáty dat, ať už jsou to filmy, MP3 soubory či seriály. Různorodost je dána i množstvím obsahu těchto dat na internetu a snadné přístupnosti pro širokou masu bez nutnosti registrace či dalších autorizačních úkonů.

Otázka č. 3

Periodičnost stahování se odvíjí zcela zřejmě jak od pohlaví uživatele (muži mají dle výzkumů daleko kladnější vztah ke stahování dat z internetu), ale také z možnosti vyhledávání a znalosti systému fór, veřejných úložišť či torrentů. Dalším významným faktorem je i rychlost připojení daného uživatele.

Otázka č. 4

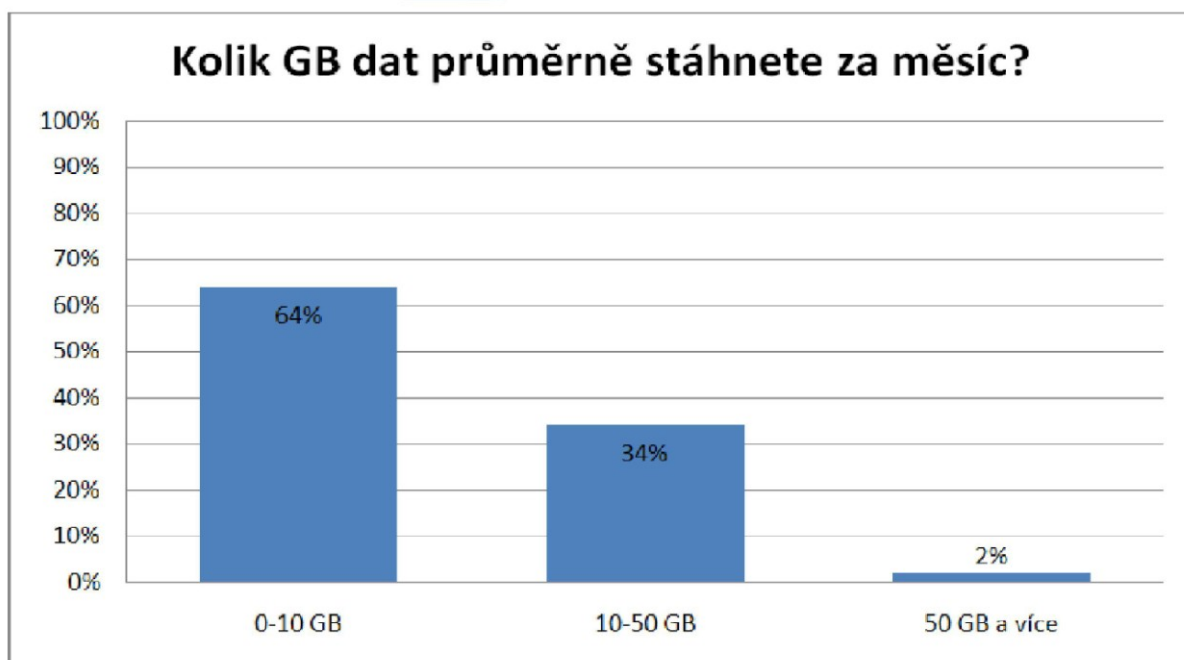
Zcela primární grafem se zdají odpovědi na otázku č. 3. Tento graf ve své podstatě shrnuje a pouze dokazuje skutečnost, že veřejná datová úložiště se dostaly do popředí internetové komunity a zaujaly jasné prvenství v možnosti stahování dat (primárně s nelegálním obsahem chráněným autorskými právy). Na základě nárůstu ochrany a případného soudního stíhání se P2P sítě staly pouze privátní uzavřenou skupinou pro omezený počet subjektů. Díky jednoduchosti a četnosti souborů na internetu si své postavení stále drží i torrent soubory. FTP jsou vnímány spíše jako soukromé prostory pro sdílení.

Otázka č. 5

Další zajímavý koláčový graf reaguje na nastalou situaci ohledně veřejných datových úložišť, které prostřednictvím kreditů či možnosti zaslání SMS zprávy, poskytují benefity uživateli v podobě neomezené rychlosti přenosu dat, možnosti paralelního stahování souborů či založení vlastního účtu v návaznosti na možnosti peněžního přívýdělku, kdy uživatel dostává peníze za každý jednotlivý soubor, jenž nahrál (i tento fakt by mohl být soudy vnímán jako jasný impulz, který směřuje k podporování šíření nelegálního obsahu na veřejných datových úložištích, protože již ze samotné povahy věci vyplývá, že nejvíce stahované soubory jsou zejména různé druhy filmů či MP3 souborů, požívajících autorsko-právní ochranu).

Otázka č. 6

Otázka číslo pět směřovala zejména k výši stažených dat uživatele za kalendářní měsíc. Z uvedených výsledků jasně vyplynulo, že valná většina upřednostňuje pouze tzv. nutné stahování souborů, tedy četnost pouze do 10 GB.

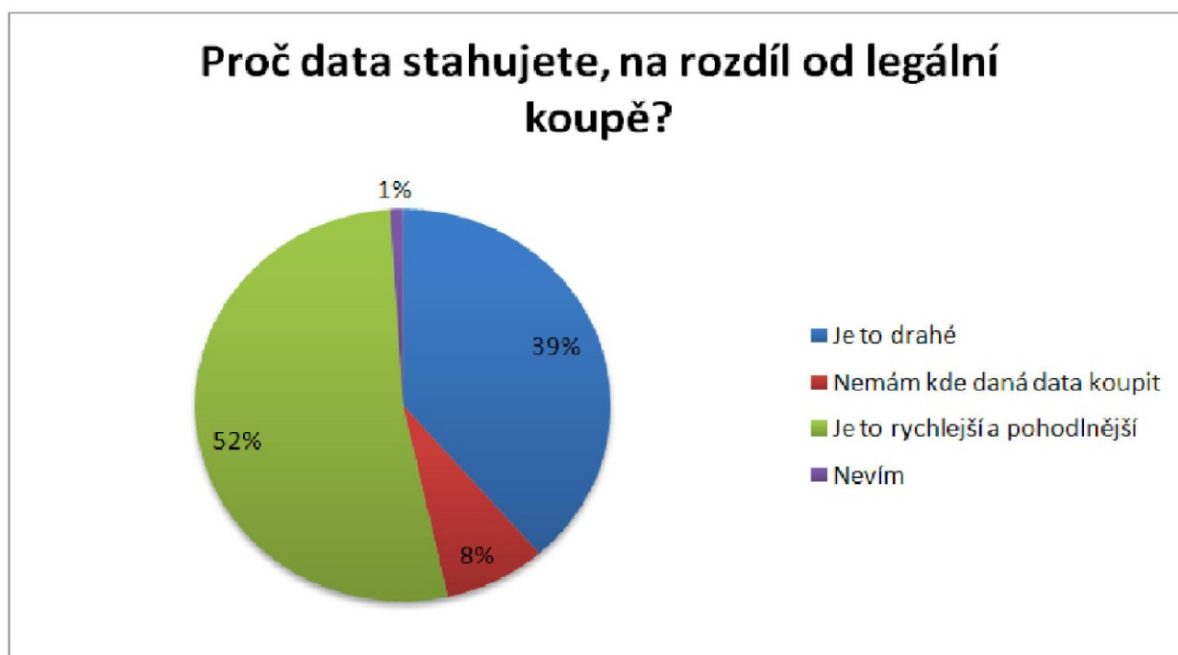
Otázka č. 7

Výše uvedená otázka zcela jistě poukázala na právní vědomí uživatelů internetu v rámci stahování MP3 souborů. Díky časté nejasné formulaci médií, je považováno stažení audio souborů pro vlastní potřebu jako protizákonné. Dle § 13 autorského zákona stažením MP3 souboru dojde k rozmnožení díla. Na rozdíl ale od zpřístupnění díla veřejnosti (v tomto případě je nutno mít souhlas autora takového díla dle § 18 odstavce 1 a odstavce 2 autorského zákona), je naprostá většina případů souvisejících se stažením audio souboru kryta výjimkou uvedenou v § 30 odstavce 2 autorského zákona, kdy si je možno pro osobní potřebu zhotovit rozmnoženinu (kopii) souboru MP3 i bez souhlasu jejího autora či jiné oprávněné osoby. Je však třeba ctít požadavek pouze jedné rozmnoženiny (kopie), vytvořené výhradně pro osobní potřebu (tj. například nikoliv pro vnitřní potřebu právnické osoby nebo pro potřeby podnikání fyzické osoby) a dále dodržovat ustanovení § 30 odst. 4 AZ, které připomíná, že taková rozmnoženina nesmí být užitá jinak než pro výše uvedené účely (např. nesmí být CD se staženými a vypálenými MP3 následně půjčováno, prodáváno atp.)¹⁰⁸ Tento fakt ale veřejností není obecně zcela jasný, a proto stále převládá názor, že stahování MP3 je v komplexní podobě nelegální.

Otázka č. 8

¹⁰⁸ SKLENÁK, Vilém. *Data, informace, znalosti a Internet*. Praha : C.H.Beck, 1. 419 s

Zcela jasný závěr stanovila otázka související s důvodem stahování dat na rozdíl od legální koupě prostřednictvím kamenného obchodu či internetového prodeje. Valná většina respondentů se přiklonila k efektivitě a rychlosti stahování či k vyšší nákladnosti za zakoupená data. Argumenty se ale ve své podstatě zdají velmi vylouvající a zejména poukazují na obecné pravidlo „co nemám, to si stáhnou.“ Tento fakt platí v mnoha případech v podobě vydávání her, kdy na internetových fórech uniknou první verze games již před samotným vydáním na trh (posledním případem se stala hra navazující na herní klasiku s názvem Duke Nukem Forever, který se objevil na torrent serverech a veřejných datových úložištích o dva dny dříve než v kamenných obchodech¹⁰⁹.

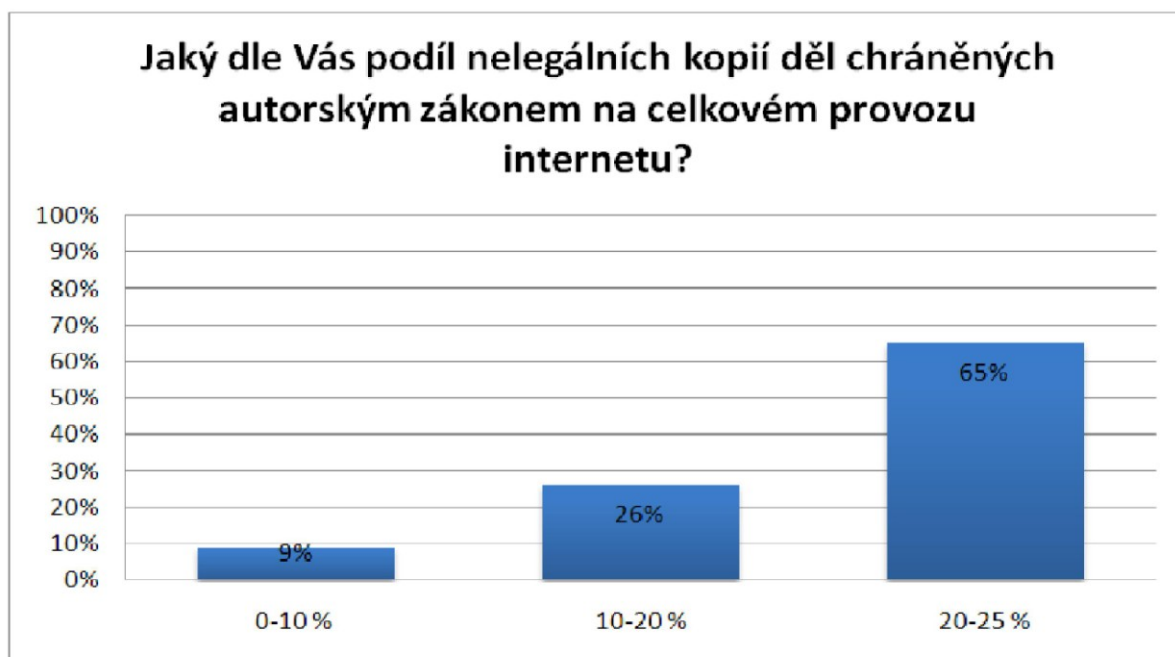
Otázka č. 9

Zcela fádňě vyzněla snaha ochránců autorských práv zejména na poli MP3 souborů s vytvořením serveru i-legalne.cz, který zakládal svoji koncepci na jednoduchém zakoupení písně prostřednictvím SMS zprávy či převodu z účtu, což dokazuje i odpovědi oslovených uživatelů. Naprostá většina placené služby takřka nevyužívá a raději se obrací na servery či fóra pro volně dostupná data bez nutnosti platby za daný soubor.

¹⁰⁹ Více o tomto případě na:
<http://www.dailytech.com/Duke+Nukem+Forever+Leaks+to+Torrent+Sites/article21845.htm>

Otázka č. 10

Spíše orientační otázka týkající se podílu nelegálních kopií děl chráněných autorským zákonem na celkovém provozu internetu vyzněla i na základě obecného povědomí a zkušeností uživatelů v hodnoty 20-25 %. Tento fakt jasně dokazuje i budoucí směr internetu jestliže nevznikne přísnější pojetí v rámci autorsko-právní ochrany a větší důraz na potírání uživatelů sdílející obsah chráněný autorským zákonem. Dle posledních výzkumů organizace MPAA je čtvrtina uživatelů internetu „internetovými piráty,“ kdy v popředí národů jsou zejména Korejci, Francouzi či obyvatelé Spojených států amerických¹¹⁰.

¹¹⁰ Podrobná studie uvedená na stránkách MPAA: http://www.mpaa.org/MPAAPress/2004/2004_07_08.pdf

6. Legalizace a právní ochrana nekomerčního stahování na základě budoucího vývoje dle stanových přepisů a judikatury

Zcela jasným závěrem z výše uvedených faktů je, že situace ohledně oblasti nekomerčního stahování není zrovna optimální a neposkytuje právní jistotu ani ochráncům autorských práv ani běžným uživatelům, kteří ve své podstatě neznají hranice. Velmi těžko by se hledalo odvětví, kde dochází k tak výrazným finančním škodám s navíc stále rostoucí popularitou na straně společnosti. Daná situace je ale velmi těžce uchopitelná jak pro civilní soudy tak orgány činné v trestním řízení, proto je zřejmě jediná cesta vytvoření nové koncepce distribuce audiovizuálních děl.

Významným vodítkem pro nový model by mohlo být usnesení Evropského parlamentu o kulturním průmyslu v Evropě¹¹¹. Evropský parlament se ve svém usnesení značně inspiroje pozitivistickou teorií a zejména poukazuje na fakt, že „kriminalizace spotřebitelů, kteří neusilují o zisk, za účelem boje proti počítačovému pirátství není značně vhodným řešením¹¹²“ a dále také vyzývá Komisi jakožto i dalších členské státy od zdrženlivého postoje k pozastavení přístupu k internetu, které by směřovalo k porušení základních lidských práv, občanských práv a také obecnými zásadami přiměřenosti a účinnosti¹¹³. Významným vodítkem pro budoucí vývoj může nastínit i Mezinárodní Úmluva o počítačové kriminalitě¹¹⁴.

Argumentace ale ve své podstatě opětovně napomáhá počítačovému pirátství i v nekomerční formě, protože za zánikem trestně-právní odpovědnosti uživatele za sdílení těchto dat v brzké době zřejmě zanikne i občansko-právní odpovědnost. Z logické dedukce, kdy orgány činné v trestním řízení nebudou moci získávat potřebné důkazy prostřednictvím svých úkonů, vychází, že poškozený subjekt porušením autorských práv se v případě soukromoprávního řízení zpravidla dostane do naprosté důkazní nouze a nebude moci jednoznačně prokázat protizákonné jednání škůdce.

Značná modifikace zákona je naprosto nezbytná a zcela nevyhnutelná, přičemž potřebný je i soulad s ústavním pořádkem České republiky, jakožto i jasně stanovená

---

¹¹¹ Usnesení Evropského parlamentu č. 2007/2153 (INI) o kulturním průmyslu v Evropě

¹¹² Plné znění uvedeno na: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2008-0063+0+DOC+XML+V0//CS>

¹¹³ Tamtéž

¹¹⁴ Bližší informace a konkretizace jednotlivých ustanovení na: Bayerová, Monika. Evropská úmluva o počítačové kriminalitě a sexuální zneužívání dětí. *Trestněprávní revue*, Praha : C.H.Beck, roč. 2, č. 5, od s. 156-157, 2 s. ISSN 1213-5313. 2003.

vymahatelnost této právní úpravy a konečně striktně stanovené důsledky pro celou společnost¹¹⁵.

Významným počinem by mohlo být naprosté uvolnění autorských děl v rámci nekomerčního stahování, což by ale znamenalo masivní nárůst nových serverů a P2P sítí obecně (o tento záměr se již několik let snaží organizace s názvem Project Gutenberg¹¹⁶ či elektronická knihovna Atheneum¹¹⁷).

Hlavní argumentaci pro uvolnění autorských děl musím hledat zejména v protikladném postoji článků Ústavy České republiky. Na jedné straně je zcela jasně stanovena ochrana výsledků tvůrčí činnosti, z pohledu druhého se ale stanovuje i (za určitých zákonem stanovených podmínek) právo na přístup ke kulturnímu bohatství (na tento fakt naráží výše uvedené organizace Project Gutenberg a Atheneum). Tento fakt by zcela jistě posílil právní jistotu, protože nekomerční stahování by se stalo zcela legálním bez ohledu na uživatele, zatímco činnost orgánů v rámci ochrany autorských práv by se mohla zaměřit zejména na pole komerčního stahování, tedy poskytovatele a správce serverů, kde se tento obsah chráněný autorským právem nachází.

Z výše uvedených informací se dostanu k jednotlivým typům dat a jejich budoucí koncepci sdílení v návaznosti na posílení občansko-právní jistoty.

6.1 Filmová produkce a budoucí koncepce sdílení v návaznosti na posílení občansko-právní jistoty

Oblast kinematografie s nástupem moderních programů pro konverzi audiovizuálních děl z externího média přímo na server poskytovatele veřejného úložiště se stala snadným terčem pro internetové pirátství. Uvolnění filmových titulů v rámci nekomerčního sdílení by zcela jistě pomohlo celé situaci, protože i sami producenti a organizace chránění autorská práva ve spojitosti s filmy či seriály vědí, že dokazování v rámci jednotlivých subjektů prostřednictvím IP adres je velmi složité, nákladné a zejména neefektivní. Tento fakt dokazuje i žaloba United States Copyright Group vůči několika tisícům uživatelů kvůli

---

¹¹⁵ Srov. FLINDERS, Matt . Protecting Computer Software - Analysis and Proposed Alternative. *Journal of High Technology*. 2007, roč. 7, č. 6, s. 77

¹¹⁶ Více na: <http://www.gutenberg.net/>

¹¹⁷ Více na: <http://www.klic.cz/atheneum>

nelegálnímu sdílení filmového snímku, o kterém již bylo více uvedeno ve výše uvedeném tématu.

Situace by se s bezplatnou možností volného stahování dat přes P2P sítě či filehostingové služby značně zprůhlednila, ale zřejmě by se zcela musela zpřísnit kritéria poskytovatelů pro větší subjekty uploadu (hranice by musela být zřejmě stanovena dle určitých tabulek v návaznosti na geografickou polohu či velikost země). Řešení by znamenalo i snadnější přístup občanskoprávním soudům k případům, kdy by důkazní materiály byly soustředěny pouze v rámci jedné databáze a tím by bylo snazší prokázání celého úkonu. Nastalá situace by zřejmě neměla ani devastující vliv na komerční distributorskou síť, protože zejména v rámci České republiky je řada lidí buď počítačově či „internetově“ negramotných nebo je zcela jednodušší si daný film koupit v originálu než jej hledat a následně stahovat.

Možností je i rozšíření videotéky na bázi firmy Zediva, o které jsem pojednával již výše, tedy za poplatek poskytnout široké veřejnosti si film na určitou dobu vypůjčit a následně film „vrátit.“ S podobnou koncepcí přichází tento rok v České republice i společnost Panasonic ve spolupráci se soukromou televizí Nova¹¹⁸.

Výrazným vodítkem pro budoucí vývoj by mohlo být i zmírnění a celková modifikace natáčení filmů v rámci kin a multiplexů. Explicitní úprava zákazu této činnosti najdeme v §30 odstavce 3 autorského zákona. Na základě argumentace distributorů filmů je hlavním faktorem této úpravy zejména následné šíření kamerové nahrávky na internetu, samozřejmě bez souhlasu autora, a tím vznikají společnosti velké finanční a materiální škody. Zcela jasně se ale nabízí otázka, zda-li nahrávka z kina může nahradit samotný zážitek ze sledování snímku v kinosále a zda-li je „kinorip“ hlavním faktorem, proč daný člověk na film do kina nejde. Zcela jasně vyznívá i argumentace, že na digitálně a obsahově kvalitní film se nebudete dívat doma na malé obrazovce s nahrávkou velice nízké kvality, ale raději utratíte sto korun za opravdový zážitek.

Koncepce trestání za nahrávání v kině je v rámci vnímání společnosti i obecného právního povědomí opravdu přísná, v některých případech může vyznít jako až šikanující, proto by se zřejmě trestněprávní odpovědnost měla modifikovat do podoby soukromoprávní roviny, kterou bude v rámci kin zastupovat řad či nařízení kina¹¹⁹.

---

¹¹⁸ Nova.cz [online]. 23.07.2010 [cit. 15.6.2011]. [Http://tn.nova.cz/magazin/hi-tech/elektronika/archiv-tv-nova-je-dostupny-v-tv-od-panasonicu.html](http://tn.nova.cz/magazin/hi-tech/elektronika/archiv-tv-nova-je-dostupny-v-tv-od-panasonicu.html). Dostupné z WWW: <<http://tn.nova.cz/magazin/hi-tech/elektronika/archiv-tv-nova-je-dostupny-v-tv-od-panasonicu.html>>

¹¹⁹ Provozní podmínky si stanoví jednotlivé kina dle svých kompetencí, ku příkladu kino Oko ve Štenberku: http://www.mkzsternberk.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=145&Itemid=72

6.2 Produkce programů a budoucí koncepce sdílení v návaznosti na posílení občansko-právní jistoty

Produkce softwaru by mohla přinést mnohem více užitku nejen pro distributory, ale zejména pro samotné uživatele. Současná situace zakládá přísnou odpovědnost i nekomerčního uživatele za jakékoliv sdílení těchto dat. Musíme ale vzít v potaz, že ceny jednotlivých produktů jsou opravdu vysoké a navíc řada uživatelů využije program pouze pro jediné zapnutí/vypnutí. I tento fakt nahrává bezplatnému užití v rámci nekomerčního prostoru, zvláště pak v domácích podmínkách. Na základě toho by totiž jednoznačně došlo k rozšíření softwaru po několika milionech počítačů a uživatel by se snadno mohlo rozhodnout, zda-li si ponechá verzi, která je volně dostupná nebo si zakoupí verzi užitou pro komerční prostředí, která by disponovala nějakými benefity v podobě širší technické podpory či možnosti nahrávání softwaru na neomezeně počítačových systémů v rámci domácí či kancelářské sítě.

Typickým úkazem může sloužit například koncepty firmy AVG či Avast, kteří i nyní poskytují neplacenou verzi svého antivirového programu, jenž poskytuje pouze základní funkce a rozšířit verzi lze pomocí zaplacení si technicky vybavenějšího produktu. Díky neustálému updatu a nutnosti verifikovat Vaši emailovou adresu, je program dostatečně chráněn a sám distributor tak ví, zda-li využíváte tu či onu službu více či méně¹²⁰.

Na základě těchto faktů lze očekávat, že by se posílila občansko-právní jistota v rámci autorského práva a zejména možnosti účinného vymáhání, protože zcela jistě by valná většina producentů a distributorů softwaru přistoupila na možnosti bezplatného volného užití programu před naprostým vymezením programu z domácností (valná hromada programů v rámci domácností jsou softwarem nelegálním) a následkem toho by část produkce softwaru vymezila i z komerční scény jako takové.

Snahy o vytvoření této koncepce již publikovaly velké společnosti, jako již výše uvedený Avast či AVG, stěžejní rozhodnutí ale zcela jistě spočívá na výrobcích operačních systémů, tedy Windows či Mac OS X¹²¹. Podobný záměr již realizoval operační systém Linux¹²², který díky snadné dostupnosti, jednoduchosti ale zejména možnosti volného užití bez nutnosti poplatku naprosto zaplavil trh. Počet prodajných kusů tohoto systému každý rok

¹²⁰ Více funkcí antivirového programu Avast na: <http://www.avast.com/cs-cz/free-antivirus-download>

¹²¹ Operační systém od společnosti Apple viz: <http://www.apple.com/cz/mac/>

¹²² Podrobné vyličení systému Linux: KYSELA, Martin. *Linux : Kapesní průvodce administrátora*. Praha : Grada Publishing, 2004. 2-5 s. Publishing, 2004. 2-5 s.

nenávratně roste a dle studií z roku 2007 takřka 66 procent pracovních desktop počítačů využívá systém Linux¹²³.

Na celý návrh ale zákonitě musí navazovat myšlenka, jak se vypořádat s warez skupinami, které vytváří crack soubory či patche, a tím prolamují ochranu programů. Zavedení možnosti sdílení programů v rámci nekomerční zóny by velice zásadně celou komunitu počítačových pirátů zasáhlo. Nejen, že by vypadl esenciální fakt celého jejich konání, a to prolomit ochranu, čímž si získat obdiv a uznání lidí, ale kompletní packing (balení) a distribuce programů v rámci skupin by v konečném důsledku ztratilo jakýkoliv smysl. Díky volnému stažení by si uživatelé jednoduše stáhli software přímo z originálních stránek distributora a to v plné rychlosti a nemuseli by se zabývat hesly či případným hledáním. Warez¹²⁴ by tímto faktem přišel vlastně o smysl jeho založení a propagace a to volné sdílení dat s určitou autorsko-právní ochranou, v podobě identifikátoru jako sériové číslo nebo originálního disku.

6.3 Produkce her a budoucí koncepce sdílení v návaznosti na posílení občansko-právní jistoty

Myšlenka nekomerčního sdílení v rámci počítačových her je poněkud zcestná. Absolutní uvolnění her bezu nutnosti zakoupení by jistě znamenalo absolutní devaluaci distributorů, protože již velmi chabé se zdají původní snahy o vytvoření demo verzí¹²⁵, dle kterých si následně uživatel může zakoupit podle své libosti hru v celém rozsahu. Jediná varianta spočívá v důrazné ochraně her, což ale opětovně nahrává warez scéně, která tyto ochrany prostřednictvím cracků, patch či jiných modifikací obejde. Široké pole působnosti tak nabízí online hraní, kdy uživatel musí zaplatit určitý pravidelný finanční poplatek, díky němuž může hrát prostřednictvím internetu hry s komunitou stejně spřízněných lidí. Opět se ale dostáváme na tenký led, protože již dnes existují určité obměny pro online servery a jsou vytvářeny sítě, které sice poskytují menší společnost lidí, ale peněžně jsou dostupnější¹²⁶.

---

¹²³ Viz. Průzkum společnosti LINUX: <http://devresources.linux-foundation.org/dev/dtl/survey2007/SurveySummary.html>

¹²⁴ Srov. JIROVSKÝ, Václav. *Kybernetická kriminalita*. Praha : Grada Publishing, 2007. 69 s. ISBN 978-80-247-1561-2

¹²⁵ Možnost zneužití dema verze srov. CRAIG, Paul; BENNET, Mark. *Softwarové pirátství bez záhad*. Praha : Grada Publishing, 2008. 50-53 s. ISBN 978-80-247-1765-4.

¹²⁶ Typickým úkazem je hra World of Warcraft a vytvoření českého a slovenského non-official serveru Anthonia srov. <http://wow.mine.sk/chat/index.fcgi?page=frame&sid=ms1afthqtnq&s=18>

6.4 Vydavatelé hudebních děl a budoucí koncepce sdílení v návaznosti na posílení občansko-právní jistoty

K jednoduché možnosti sdílení hudebních děl jsme se již dostali prostřednictvím filmových výtvorů, kdy konečný koncept by mohl vypadat naprosto stejně. V rámci soukromého sektoru by uživatel mohl vytvořit neomezené množství kopií, ať již na základě přímého nosiče v podobě CD či DVD nebo prostřednictvím služeb, tedy internetu či dalších možností nabízených na serveru distributorů.

Významná otázka nastává, ale jak by se celý hudební průmysl nadále zachoval. Možnost nekontrolovaného sdílení v soukromém sektoru by znamenalo zřejmě absolutní úpadek distributorských společností, ale na druhou stranu musíme vzít v potaz, že tento fakt trvá několik let bez ohledu na legálnost či nelegálnost celého konání. Hudební trh a zejména zpěváky a producenty „živí“ převážně živé koncerty a vystoupení, vydávání CD disků je již jen přežitkem. Negativní důsledek to má zejména na české interprety a hudební vydavatelství, která ročně kvůli nelegálnímu stahování a čím dál větší propagace tvorby přes internet přicházejí o miliónové zisky¹²⁷.

Před několika měsíci přinesla zajímavý nápad skupina Nine Inch Nails. Skupina poskytuje na internetu své poslední album zcela zdarma. Ve staženém balíku naleznete 9 z celkových 36 skladeb, takže Vám je poskytnuto ¼ alba k poslechu, na základě něžž se můžete dobrovolně rozhodnout, zda-li si album zakoupíte nebo ne. Kromě těchto skladeb Vám přijde na emailovou adresu i artbook, sada wallpaperů a další doprovodné grafiky. Jestliže se Vám songy zalíbí, lze za pouhých 5 dolarů (v přepočtu zhruba 80 Kč) celé album koupit a to ve Vámi žádaném formátu: MP3, FLAC¹²⁸ či Apple Lossless¹²⁹. Nejvyšší možná edice tohoto alba (která stojí v přepočtu takřka pět tisíc korun) byla ihned po svém uvedení vyprodána a i to dokazuje, že internetová komunita si ráda zaplatí za kvalitu v poměru za přijatelnou cenu. I to by mohla být jedna z cest, kterou by se měli ubírat hudební producenti a zpěváci¹³⁰.

Na základě těchto faktů se tedy domnívám, že hudební společnosti by se neměly případnému volnému sdílení bránit, ale naopak se na daný stav adaptovat a snažit se z celé situace vytěžit maximum. Jako příklad jim může sloužit idea kapely Nine Inch Nails uvedená

¹²⁷ ČT24 [online]. 16. 6. 2011 [cit. 16.6.2011]. Céděčko je přežitek, kapely hledají cestu, jak dál. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/ekonomika/127278-cedecko-je-prezitek-kapely-hledaji-cestu-jak-dal/>>

¹²⁸ bezztrátová komprese pomocí open-source formátu

¹²⁹ Pro uživatele, kteří přehrávají daný soubor v iTunes

¹³⁰ Více na: http://ghosts.nin.com/main/more_info

výše, která se ukázala jako značně efektivní. Jestliže se hudebnímu průmyslu nepodaří celou situaci během několika let vyřešit, zcela jistě se dostane do velikých existenčních problémů

7. Závěr

Cílem mé práce bylo zejména nastínit problematiku počítačové pirátství v návaznosti na soudní spory a judikaturu, komplexně zhodnotit fakta společně s vlastními postoji a zkušenostmi, a navrhnout změny či modifikace, které by mohly vést k zefektivnění distribuce a ochrany autorsko-právních děl jako takových.

V jednotlivých kapitolách jsem tak postupně rozebral obecnou problematiku počítačového pirátství v návaznosti na vymezení základních pojmů, vyličení základů autorsko-právní ochrany společně se soudními spory a judikaturou.

Jestliže se mám zaměřit na shrnutí nejdůležitějších základních poznatků, které jsem získal při zpracování daného tématu, musím zejména poukázat na nedostatečnou a velmi zastaralou úpravu autorského zákona. Na základě enormního vývoje internetu a jeho obsahu se v současné době nepodařilo obsahově vyjmout obsahově uzavřené hranice, které by měly stanovit základní podmínky pro sdílení dat na internetu. Nedostatečná a značně nejasná judikatura soudu a celkový směr uvažování o celém konceptu internetového pirátství ve své podstatě poskytuje volné působiště velkým subjektům sdílení, kteří by měli být primárně postihováni za takovéto jednání. Autorský zákon v tomto případě poskytuje pouze obecné hranice, přičemž jasný budoucí směr by měly udat soudy, které ale díky své ne odbornosti a dle mého názoru i neznalosti internetového prostředí často zastávají nekomplexní a neurčitý názor. I proto by mělo být primární vodítkem judikatura, protože je to právě soud, kdo z valné většiny řeší spory vzniklé z autorsko-právní ochrany, které plynou především z právní úpravy neodpovídající aktuálním potřebám společnosti. Mým hlavním cílem v rámci této práce nebylo komplexně kritizovat a poukazovat na chyby soudního aparátu, ale podat nový náhled na možnosti řešení na základě dlouhodobých poznatků a studií v internetovém prostředí.

První kapitola této práce je zaměřena na uvedení do problematiky počítačového pirátství, důvody pro zvolení tohoto tématu a vytýčení základních cílů práce.

Druhá kapitola je založena zejména na vysvětlení základních pojmů, které můžeme nalézt ve spojitosti s počítačovým pirátstvím, jakožto i nastínění komplexní vazby mezi uživatelem a nelegálním obsahem na internetu. Ujasnění základních pojmů je dle mého názoru základem pro budoucí analýzu problému, proto jsou pojmy vysvětleny včetně vědecké literatury a internetových zdrojů

Třetí kapitola se věnuje otázkám autorsko-právní ochrany, její genezi od minulosti po současný stav, dále i základním principům, užívaných v soudních sporech. Autorsko-právní

ochrana je v rámci této kapitoly pojímána pouze zevrubně, bližší pojetí směrem k počítačové kriminalitě je obsaženo v následujících oddílech.

Čtvrtá kapitola tvoří stěžejní část práce a zabývá se konkrétními soudními spory v jednotlivých typech zábavního průmyslu. Kvůli přehlednosti je rozčleněna do jednotlivých podkapitol, které zastupují přímé soudní líčení v rámci hudebního, herního a filmového průmyslu. Soudní spory jsou analyzovány včetně jednotlivých nároků, vycházejících z náhrad škod, právní argumentaci obou stran, jakožto nastínění možností řešení případů v budoucím vývoji. V závěru této kapitoly se zabývám problematikou českých a zahraničních veřejných datových úložišť na základě jejich konceptu užívání, dále i vzniklými soudními spory, který se s těmito share servery pojí. Hlavním překvapením na základě zpracování faktů pro mne byla poměrně jednoznačná argumentace žalovaných, kteří dle svých tvrzení nemohou nést za obsah, jenž se nachází na jejich serverech, jakoukoliv odpovědnost. Z povahy věci je zcela jasné, že v silách poskytovatele není možné kontrolovat jednotlivé soubory a zjišťovat, zda daný soubor podléhá autorskoprávní ochraně nebo ne. Na druhou stranu je již z laického pohledu očividné, že příjem serverů z naprosté většiny tvoří právě tyto soubory, o kterých dle mého názoru zcela jistě ví, ale díky vysokému finančnímu prospěchu se je snaží „přehlížet“ a při případném soudním sporu automaticky vyrukují s výše zmíněnou argumentací.

Na základě těchto faktů má zřejmě směřovat i budoucí právní úprava autorskoprávní ochrany směřující k ochraně děl na internetu a primárními subjekty, které by se o tuto ochranu měly zasloužit, se stát poskytovatelé veřejných datových úložišť či jiných forem share serverů.

Pátá kapitola se zaměřuje na skutečné názory a smýšlení obyčejných uživatelů na základě dotazníku, který je zaměřen na společensko-sociální situaci ohledně sdílení a stahování dat chráněných autorským právem. Díky anonymitě dotazník podává skutečnou výpověď o současné situaci a doplňuje, tak teoretickou část celé práce i o lidských faktor. K nápadu vypracovat dotazník k danému tématu mě vedla myšlenka celou práci obohatit nejen o soudní líčení a jejich analýzu, ale i o názor prostého uživatele Internetu, která každodenně „brouzdá“ a vyhledává informace. Výsledky dotazníku mě v některých případech poměrně zaskočily. I když existuje osvěta ohledně autorsko-právní ochrany jak v mediálních prostředcích či Internetu, stále mnoho uživatelů nezná základní pravidla a právní předpisy.

Závěrečná kapitola obsahuje celkové shrnutí poznatků získaných zpracováním této tematiky, jakožto nastínění možnosti řešení dle úvah de lege ferenda. Důraz je kladen na možnosti budoucí úpravy, přijatelné pro všechny subjekty, tedy jak pro uživatele tak i distributory zábavního průmyslu. Úvahy byly koncipovány zásadně směrem pozitivně-

právního a dle mého názoru poskytují zajímavé nápady, které by se mohly v budoucím vývoji počítačového práva uplatnit. Jednotlivé návrhy jsem zpracovával i na základě vlastních zkušeností, které jsem nasbíral „několika ročním putováním na Internetu,“ i proto si mohu dovolit tvrdit, že by jistá modifikace celému systému výrazně prospěla. Zcela jistě by se tak uvolnilo celkové napětí na trhu a v konečném důsledku by distributoři mohli zvýšit i své zisky.

8. Seznam použitých zdrojů

Knihy a komentáře:

CRAIG, Paul. *Software Piracy Exposed*. 2. Vydání. Rockland: Syngress Publishing, 2005. s. 16

CRAIG, Paul; BENNET, Mark. *Softwarové pirátství bez záhad*. Praha: Grada Publishing, 2008. s. 50-53 ISBN 978-80-247-1765-4

ČERMÁK, Jiří. *Internet a autorské právo*. Praha: Linde, 2003. s. 104

JIROVSKÝ, Václav. *Kybernetická kriminalita*. Praha: Grada Publishing, 2007. s. 69 ISBN 978-80-247-1561-2

KŘÍŽ, Jan. *Ochrana autorských práv ve společnosti*. 1. Praha: Linde, 1999. s. 5

KYSELA, Martin. *Linux : Kapesní průvodce administrátora*. Praha: Grada Publishing, 2004. 2-5 s.

LESSIG, L. *Free Culture*. New York: The Penguin Press. s. 18

MAGGS, Peter B.; SOMA, John. T. ; SPROWL, James A. *Internet and computer law : Cases-Comments-Questions*. 2. Saint Paul: Thomson/West, 2001. s. 127 ISBN 0-314-16043-4

SMEJKAL, Vladimír. *Internet @ §§§*. 1. Vydání. Praha: Grada Publishing, 1999. s. 64

SMEJKAL, Vladimír a kol. *Právo informačních a telekomunikačních systémů*. 1. Vydání. Praha: C.H.Beck. 2001. s. 482

SMEJKAL, Vladimír; SOKOL, Tomáš; VLČEK, Martin. *Počítačové právo*. Praha: C.H. Beck, 1995. 2-3 s

SCHWABACH, Aaron. *Internet and the law: technology, society, and compromises*. Greenwood : ABC-CLIO, 2006. 201 s. ISBN 1-85109-731-7

ŠÍMA, Josef. *Intelektové vlastnictví: Základ tržního řádu, nebo rafinovaná státní regulace?*. *Terra Libera*. 12.2001, 2, s. 2-3

TELEC, Ivo; TUMA, P. *Autorský zákon- komentář*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007. 3 s.

TELEC, Ivo. *Přehled práva duševního vlastnictví*. Brno: Lidskoprávní základ , 2007. 34 s.

VERTON, Dan. *Confessions of teenager Hackers*. 1. Vydání. Berkeley: McGraw- Hill. 1976. s. 18

Časopisy

BARTOŠEK, M. Krátce z historie Internetu. *Zpravodaj ÚVT MU*, 1995, roč. V, č. 3, s. 10-13. ISSN 1212-0901

BAYEROVÁ, Monika. Evropská úmluva o počítačové kriminalitě a sexuální zneužívání dětí. *Trestněprávní revue*, 2003, roč. 2, č. 5, s. 156-157

DIERKS, M. Computer network abuse. *Harward Journal of Law and Technology*, 1993, roč. 6, č. 2, s. 312-322

FLINDERS, Matt . Protecting Computer Software - Analysis and Proposed Alternative. *Journal of High Technology*. 2007, roč. 7, č. 6, s. 77

HERCZEG, Jiří; GŘIVNA, Tomáš. Právo na přístup k Internetu, blokáce stránek a digitální gilotina. *Trestněprávní revue*. 2010, č. 5, s. 7-12

HORNIK, David M. Combating Software Piracy. *Harward Journal of Law and Technology*. 1994, 7, s. 1-21.

KŘIVKA, Vladimír. Filmový průmysl boduje, padají tresty za natáčení v kině. *Týden*. 2008, roč. 2008, č. 1, s. 12.

Právní předpisy

- Zákon č. 121/2002 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 273/1993 Sb., o některých podmínkách výroby, šíření a archivování audiovizuálních děl, ve znění pozdějších předpisů
- Směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů
- Usnesení Evropského parlamentu č. 2007/2153 (INI) o kulturním průmyslu v Evropě

Mezinárodní úmluvy

- Všeobecná dohoda o právu autorském
- Úmluva Rady Evropy o kyberkriminalitě
- Berná úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl

Judikatura

Rozhodnutí Amsterdam Appellate Judgment ze dne 28.3.2002, *BUMA & STEMRA v. Kazaa*

Rozhodnutí Federal Court of United States of America ze dne 23.10.2010, *National Music Publishers' Association v. LimeWire*

Rozhodnutí Supreme Court of the United States of America ze dne 27.6.2005, 545 U.S. 913 (2005), *MGM Studios, Inc. v. Grokster*

Rozhodnutí Supreme Court of the United States of America ze dne 18.1.1984, 464 U.S. 417, (*SONY CORPORATION OF AMERICA A ET AL. v. UNIVERSAL CITY STUDIOUS*)

Internetové zdroje

BANGEMAN, Eric . Sharman Networks settles Kazaa file-sharing lawsuits. *Ars Technica* [online]. 2007, [cit. 28.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://arstechnica.com/old/content/2006/07/7363.ars>>

BARTOŇ, Martin. Diváci zmařili pirátské natočení filmu Bathory v kině. *DIIT.CZ* [online]. 15.7.2008, [cit. 2.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.diit.cz/clanek/divaci-zmarili-piratske-natoceni-filmu-bathory-v-kine/24838/>>

Charmss5@hotmail.com. *A Guide to Internet Piracy*. [online]. Where's The Beef.co.uk. 12. dubna 2004 [cit. 5.12.2010]. Dostupné z WWW: <http://old.wheresthebeef.co.uk/show.php/guide/2600_Guide_to_Internet_Piracy-TYDJ.txt>.

Console-Forum.net [online]. 18.5.2009 [cit. 25.5.2011]. Warforum- konci?. Dostupné z WWW: <<http://console-forum.net/archive/index.php/t-56188.html>>

ČT24 [online]. 16. 6. 2011 [cit. 16.6.2011]. Cédéčko je přežitek, kapely hledají cestu, jak dál. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/ekonomika/127278-cedecko-je-prezitek-kapely-hledaji-cestu-jak-dal/>>

CRAWFORD, Charles G. *Velký průvodce DVD* [online]. Praha: Grada, 2007 [cit. 28.4.2011]. Dostupné z WWW: <http://books.google.cz/books?id=we80ljLuh2oC&pg=PA114&dq=DTS&hl=cs&ei=nWcGT03zK4irgb2odT4Bg&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=2&ved=0CDQQ6AEwAQ#v=onepage&q=DTS&f=false>

ČEJKA, Marek. *Ochrana Ubisoftu opět prolomena*. [online]. Czechgamer.com. 4. března 2010. [cit. 10.12.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.czechgamer.com/novinky/6143/Ochrana-Ubisoftu-opet-prolomena.html>>

Česká protipirátská unie [online]. 30.10.2009 [cit. 2.5.2011]. Král popu je pro piráty je neodolatelným úlovkem. Dostupné z WWW: <<http://www.cpubfilm.cz/press.html#22.10.2009>>

ČÍŽEK, Jakub. *Rapidshare poprvé výrazně prohrává u soudu*. [online]. Zive.cz. 24. června 2009. [cit. 8.12.2010]. Dostupný z WWW: : <<http://www.zive.cz/bleskovky/rapidshare-poprve-vyrazne-prohrava-u-soudu/sc-4-a-147618/default.aspx>>

ERNESTO. The Pirate Bay Appeal Verdict: Guilty Again. *TorrentFreak* [online]. 26.10.2010, [cit. 10.3.2011]. Dostupný z WWW: <<http://torrentfreak.com/the-pirate-bay-appeal-verdict-101126/>>

ERNESTO. 23,322 Expendables Downloaders Accused in BitTorrent's Biggest Lawsuit. *TorrentFreak* [online]. 10.5.2011, [cit. 12.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://torrentfreak.com/23322-expendables-downloaders-accused-in-bittorrents-biggest-lawsuit-110510/>>

HLAVENKA, Jiří. Windows 95 jsou suverénně nejpoužívanějším operačním systémem. *Zivecomputer* [online]. 2.8.1999, [cit. 7.1.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.zive.cz/clanky/windows-95-jsou-suverenne-nejpouzivanejsim-operacnim-systemem/sc-3-a-7603/default.aspx>>

HOTZ, Georg. \$10,000 to the EFF . *Http://geohotgotsued.blogspot.com* [online]. 16.4.2001, [cit. 17.4.2011]. Dostupný z WWW: <<http://geohotgotsued.blogspot.com/2011/04/10000-to-eff.html>>

KAWAMOTO, Yuta. Research Fair Project 2002. [online]. <http://www.ksc.kwansei.ac.jp>. 2002.[cit.7.12.2010].Dostupné:<<http://www.ksc.kwansei.ac.jp/researchfair02/03/website/what-is.htm>>.

KIRK, Patrick. What is Gnutella?. *Gnutella Protocol Development* [online]. 2003, [cit. 28.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://rfc-gnutella.sourceforge.net/>>.

KOČÍ, Mirek. Sony má problém, hackeři ukradli údaje milionů uživatelů sítě PlayStation. *PCTUNNING* [online]. 27.4.2011, [cit. 28.4.2011]. Dostupný z WWW: <<http://pctuning.tyden.cz/component/content/article/1-aktualni-zpravy/20876-sony-ma-problem-hackeri-ukradli-udaje-milionu-uzivatelu-site-playstation>>.

JEŽEK, David . TorrentSpy prohrál, zaplatí 111 miliónů dolarů . *DIIT.CZ* [online]. 9.5.2008, [cit. 3.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.diit.cz/clanek/torrentspy-prohral-zaplati-111milionu-dolaru/24284/>>

KOLOWICH, Steve. A Win For Publishers .*insidehighered* [online]. 24.3.2011, [cit. 15.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.insidehighered.com/news/2010/02/24/publishers>>

KRÁTKÝ, Robert. RIAA chce, aby LimeWire zaplatil 1,5 bilionu dolarů. *ABCLINUXU* [online]. 8.6.2010, [cit. 28.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.abclinuxu.cz/zpravicky/riaa-chce-aby-limewire-zapltil-1-5-bilionu-dolaru>>.

KŘIVKA, Vladimír. Filmový průmysl boduje, padají tresty za natáčení v kině. *Týden* [online]. 12.1.2008, [cit. 30.4.2011]. Dostupný z WWW: <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/filmovy-prumysl-boduje-padaji-tresty-za-nataceni-v-kine_38479.html>

MACICH, Jiří. Počet uživatelů ICQ v Česku se vyhoupl na 1,5 milionu. *Lupa.cz* [online]. 12.1.2007, [cit. 30.4.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/zpravicky/pocet-uzivatelu-icq-v-cesku-se-vyhouppl-na-15-milionu/>>.

MACICH, Jiří . Sbirka pro potrestaného autora kinoripu?. *Lupa.cz* [online]. 14.1.2008, [cit. 2011-05-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/zpravicky/sbirka-pro-potrestaneho-autora-kinoripu/>>

MGM v. Grokster. *Electronic Frontier foundation* [online]. 2007, [cit. 5.1.2011]. Dostupný z WWW: <http://w2.eff.org/IP/P2P/MGM_v_Grokster/>.

MIKLÍK, Aleš. Výměnné sítě jsou nelegální, ale karavana jede dál. *Lupa.cz* [online]. 29.6.2005, [cit. 5.1.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.lupa.cz/clanky/vymenne-site-jsou-nelegalni-ale-karavana-jede-dal/?labelsBox-labelId=83&do=labelsBox-switch>>.

MUCHNA, Tomáš. *Počet uživatelů internetu letos přesáhne dvě miliardy* [online]. Grunex.cz, 20. října 2010 [citováno 4.12.2010]. Dostupné na: <<http://www.grunex.com/Page/pocet-uzivatelu-internetu-letos-presahne-dve-miliardy/>>.

Nova.cz [online]. 23.07.2010 [cit. 15.6.2011]. [Http://tn.nova.cz/magazin/hi-tech/elektronika/archiv-tv-nova-je-dostupny-v-tv-od-panasonicu.html](http://tn.nova.cz/magazin/hi-tech/elektronika/archiv-tv-nova-je-dostupny-v-tv-od-panasonicu.html). Dostupné z WWW: <<http://tn.nova.cz/magazin/hi-tech/elektronika/archiv-tv-nova-je-dostupny-v-tv-od-panasonicu.html>>

Pirated movie release types. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 11.5.2006, last modified on 8.6.2011 [cit. 28.4.2011]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Pirated_movie_release_types>

POSTEL, Joseph a kolektiv. *File Transfer Protocol (FTP)*. [online]. Tools.ietf.org. 12. října 1985. [cit. 15.12.2010]. Dostupné z WWW: <<http://tools.ietf.org/html/rfc959>>.

Radek Bradáč: Na Warforum.cz není nic nelegálního. *Objevit.cz* [online]. 24.2.2010, [cit. 25.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://objevit.cz/radek-bradac-na-warforumcz-neni-nic-nelegalniho-god-mr-brady-t475>>

Rapidshare Aims To Convert Pirates Into Customers. *DCHublist.com* [online]. 20. 3. 2011, [cit. 18.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.dchublist.com/article/483>>

SANDOVAL, Greg. MPAA accuses TorrentSpy of concealing evidence. *CNET NEWS* [online]. 11.6.2007, [cit. 3.5.2011]. Dostupný z WWW: <http://news.cnet.com/8301-10784_3-9727965-7.html>

SEYBOLD, Patrick. Settlement in George Hotz Case. *Playstation.Blog* [online]. 11.4.2011, [cit. 17.4.2011]. Dostupný z WWW: <http://blog.us.playstation.com/2011/04/11/settlement-in-george-hotz-case/?utm_source=twitter&utm_medium=social&utm_campaign=george_hotz_041111>

SINGEL, Ryan . Is Zediva's New-Release Movie Streaming Service Legal?. *WIRED* [online]. 23.4.2011, [cit. 12.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.wired.com/threatlevel/2011/03/zediva-copyright/>>

SHILOV, Anton . Sony Sells 50 Millionth PlayStation 3 Game Console.. *XBit* [online]. 15.4.2011, [cit. 17.4.2011]. Dostupný z WWW: <http://www.xbitlabs.com/news/multimedia/display/20110415100811_Sony_Sells_50_Millionth_PlayStation_3_Game_Console.html>

SOLHJELL, Bård Vegar . Lovleg fildeling med Tono-avgift. *Bård Vegar Solhjell Blog* [online]. 18.3.2009, [cit. 12.3.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.bardvegar.no/2009/02/lovleg-fildeling-med-tono-avgift/>>

STANČÍK, Martin. Napster nabízí levnější hudbu. *PCTUNNING* [online]. 8.10.2009, [cit. 20.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://pctuning.tyden.cz/component/content/article/1-aktualni-zpravy/15187-napster-nabizi-levnejsi-hudbu>>.

TALLMO, Karl-Erik . The Statute of Anne. *The History of Copyright: A Critical Overview With Source Texts in Five Languages* [online]. 2002, 1, [cit. 10.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.copyrighthistory.com/index.html>>

TOPKA, Petr. Napster, Kazaa, Grokster - významné spory ohledně peer-to-peer sítí v zahraničí. *Itpravo* [online]. 7.11.2006, [cit. 17.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.itpravo.cz/index.shtml?x=1931571>>

Ubisoft DRM snafu reminds us what's wrong with PC gaming. *Ars Technica* [online]. 2009, [cit. 2.3.2011]. Dostupný z WWW: <<http://arstechnica.com/gaming/news/2008/07/ubisoft-drm-snafu-reminds-us-whats-wrong-with-pc-gaming.ars>>

US Court: RapidShare Not Guilty of Copyright Infringement. *TorrentFreak* [online]. 20.3.2011, [cit. 15.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://torrentfreak.com/rapidshare-not-guilty-of-copyright-infringement-us-court-rules-100520/>>

VÁCLAVÍK, Lukáš. Filmová studia žalují Hotfile, chtějí peníze za stahování. *CNNEWS* [online]. 20.1.2011, [cit. 18.5.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.cnews.cz/nahotfilecom-jeho-1000-uzivatelu-i-webhosting-byla-podana-zaloba>>

VON LOHMANN, Fred. What Peer-to-Peer Developers Need to Know about Copyright Law. *Electronic Frontier foundation* [online]. 2006, 5, [cit. 20.12.2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.eff.org/wp/iaal-what-peer-peer-developers-need-know-about-copyright-law>>.

Warez.cz [online]. 29.12.2008 [cit. 7.12.2010]. <http://www.arez.cz/clanky/share-servery-vs-torrenty-vs-p2p/>. Dostupné z WWW: <<http://www.arez.cz/clanky/share-servery-vs-torrenty-vs-p2p/>>

WAIC, Vlastimil. Kauza Pirate Bay: Padly nepodmíněné tresty. *Zivecomputer* [online]. 17.4.2009, [cit. 2.3.2011]. Dostupný z WWW: <<http://www.zive.cz/bleskovky/kauza-pirate-bay-padly-nepodminene-tresty/sc-4-a-146624/default.aspx>>

9. Shrnutí

Diplomová práce je zaměřena na problematiku počítačového pirátství v návaznosti na soudní spory českých a zahraničních soudů. Cílem této práce je seznámit se primárními pojmy, zhodnotit judikaturu soudů a navrhnout případné změny či modifikace.

Práce je členěna od jednotlivých základů, včetně vysvětlení elementárního názvosloví, které je potřebné pro pochopení celé problematiky, dále směřuje k historii autorské práva s ohledem na jeho porušování až k současné podobě počítačové kriminality.

Stěžejní část diplomové práce poukazuje na jednotlivé soudní spory v souvislosti s nelegálním sdílením dat chráněných autorským právem a podává výklad o jejich genezi. Součástí práce je i společensko-právní dotazník, který doplňuje zjištěné poznatky o aspekt skutečného uživatele. V závěrečné části práce se autor soustředil na nastínění možných řešení počítačového pirátství v návaznosti na současný právní stav věci na základě úvah de lege ferenda.

Abstract

This diploma thesis is focused on software piracy in relation with judicial decision of czech and foreign courts. Aim of the thesis is to get acquainted with primary concepts, evaluate case law of courts and suggest possible modification.

Work is divided by various foundations, including explanations of basic terminology that is necessary to understand the whole issue, as well as the history of copyright in regard to violations, to the current form of computer crime.

Main part of master thesis points on various litigations in connection with illegal sharing of copyrighted data and gives an interpretation of their genesis. Work also includes social-legal questionnaire, which complements findings on actual user. In the final part of work autor focused on outlining possible solutions to software piracy according to the consideration de lege ferenda.

10. Seznam klíčových slov

- počítačové pirátství / computer piracy
- autorské právo / copyright
- porušení autorského práva / infringement of copyright
- nelegální sdílení dat / illegal sharing
- počítačová kriminalita / computer crime
- warez /warez
- prevence /prevention
- Internet / Internet